

2010
Europees Jaar
van de bestrijding
van armoede
en sociale uitsluiting

Handleiding Lokale Actieplannen Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders

Voor het project Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders verstrekt het ministerie van SZW subsidie in het kader van het Europese Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.

Leeswijzer

De afgelopen maanden hebben FNV vrijwilligers in verschillende gemeenten actieplannen ontwikkeld om meer kansen voor alleenstaande ouders te creëren.

De knelpunten en wensen van alleenstaande ouders in die gemeenten staan centraal. Daarom worden interviews of enquêtes gehouden onder alleenstaande ouders of er wordt een bijeenkomst voor alleenstaande ouders georganiseerd. Lokale voorzieningen en het armoedebeleid worden in kaart gebracht en er zijn netwerken opgebouwd van en met alleenstaande ouders en met lokale organisaties die bestrijding van armoede ook boven aan de agenda willen krijgen. In sommige gemeenten is gekozen voor een specifieke doelgroep alleenstaande ouders. In Eindhoven voor alleenstaande ouders met een of meer kinderen met een beperking, in Maastdriel voor alleenstaande ouders in de bijstand en in Rotterdam en Kerkrade voor alleenstaande ouders met betaald werk. In Den Haag, Amsterdam, Almelo en Zoetermeer is gekozen voor de brede groep alleenstaande ouders.

Op de volgende pagina's treft u instrumenten aan die door de lokale FNV vrijwilligers worden gebruikt: de feiten & cijfers over armoede en de positie van alleenstaande ouders en achtergrond informatie over het Europees Jaar ter bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.

In deze handleiding ook verhalen van ervaringsdeskundige alleenstaande ouders en ter inspiratie de tekst van een toespraak, die een van de lokale actievoerders hield voor de Cliëntenraad en de verantwoordelijk wethouder Sociale Zaken en Werkgelegenheid in haar gemeente.

Het Manifest met prioriteiten voor gemeentelijk beleid om meer kansen voor alleenstaande ouders te realiseren, heeft de FNV Vrouwenbond samengesteld aan de hand van de activiteiten die tot nu toe zijn ontplooid. U kunt dit Manifest gebruiken om aan lokale beleidsmakers en –uitvoerders aan te bieden, maar u kunt zelf ook prioriteiten toevoegen.

Ook opgenomen zijn een aantal handige instrumenten om binnen uw gemeente de de positie van alleenstaande ouders in kaart te brengen: de uitnodiging, een persbericht en het draaiboek voor een bijeenkomst met alleenstaande ouders en een enquêteformulier om de knelpunten en wensen van alleenstaande ouders te inventariseren.

De Inkomenskaart biedt inzicht in alle landelijke en lokale regelingen waar alleenstaande ouders recht op kunnen hebben. De kaart met dit overzicht is gemaakt in Maastricht maar wordt tijdens de lokale actie gebruikt om beleidsmakers en –uitvoerders de lokale voorzieningen te laten invullen en/of zich bewust te worden van de bureaucratische rompslomp waarmee gezinnen worden geconfronteerd die gebruik willen maken van hun rechten. Ten slotte een overzicht van handige websites voor nog meer informatie om meer kansen te creëren voor alleenstaande ouders.

Inhoud

Leeswijzer	1
Achtergrondinformatie:	
Europees Jaar 2010	3
Project Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders	4
Feiten & cijfers: Armoede in Nederland	5
Feiten & Cijfers: Alleenstaande Ouders in Nederland	6
Alleenstaande ouders met betaald werk	9
Alleenstaande moeders draaien op voor schulden	10
Wettelijke regelingen voor alleenstaande ouders	11
Samenvatting Advies Studerende moeders, St. Steunpunt Studerende Moeders	12
Verhalen, tips en aanbevelingen van ervaringsdeskundigen:	13
Alleenstaande ouder worden stond niet op mijn schema, het overkwam mij, <i>Petruschka Meyer</i>	13
<i>Interview met alleenstaande ouder Carmen Rampersad:</i>	
Jonge kinderen hebben aandacht nodig	14
<i>Interview met alleenstaande ouder Claudine van Wielingen:</i>	
Eigenlijk zit je altijd in een spagaat	15
<i>Interview met alleenstaande ouder Erna Smeeke:</i>	
Tientjes maakt werk van passie	16
<i>Knelpunten en aanbevelingen van alleenstaand ouder Shirley de Munnik:</i>	
Vijftien jaar fulltime werken en opleidingen volgen maar nog steeds een laag inkomen	17
TOOLS	20
Manifest	20
Voorbeeld inleiding: Aanbieding Manifest	21
Voorbeeld inleiding: Voorstellen lokaal beleid ter bestrijding van armoede <i>Marianne van Loenhout, Kerkrade, 4 mei 2010</i>	22
Lokale regelgeving en voorzieningen in kaart brengen	24
Inkomenskaart Gemeente	25
Inventariseren wensen alleenstaande ouders	27
Programma bijeenkomst	28
Draaiboek bijeenkomst	29
Persbericht	32
Enquête Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders	33
Handige websites	36
Bijlage: Powerpoint presentatie	

De Europese Unie is een van de rijkste gebieden ter wereld, maar toch heeft 17% van de Europeanen zo weinig middelen dat zij niet in hun basisbehoeften kunnen voorzien.

Armoede wordt vaak geassocieerd met ontwikkelingslanden waar ondervoeding, sterfte en gebrek aan drinkwater deel uitmaken van het dagelijkse leven. Maar armoede en sociale uitsluiting komt ook in Europa voor. Het probleem is weliswaar minder ernstig, maar toch is het onaanvaardbaar.

Armoede en uitsluiting van een individu leiden tot degradatie van de samenleving. Europa is alleen sterk als het volle potentieel van ieder individu wordt benut.

Er is geen eenvoudige oplossing voor armoede en sociale uitsluiting. Maar één ding is zeker: alleen samen kunnen we de strijd winnen. Het is tijd dat we ons toelagen op onze belofte van solidariteit, sociale gerechtigheid en sociale inclusie. 2010 is het Europese jaar tegen armoede en sociale uitsluiting.

Bron: Europese Commissie website werkgelegenheid, sociale zaken en gelijke kansen www.ec.europa.eu

Doelstellingen van het Europees Jaar van de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting:

- **Stimuleren** van politieke betrokkenheid op elk gebied van de samenleving om armoede en sociale uitsluiting te bestrijden, van Europees tot lokaal niveau, zowel openbaar als privé;
- **Inspireren** van de Europese burgers om samen de strijd aan te gaan tegen armoede en sociale uitsluiting;
- **Aandacht besteden** aan de zorgen en behoeften van mensen die worden geconfronteerd met armoede en sociale uitsluiting;
- **Betrokkenheid** van de samenleving en niet-gouvernementele organisaties die armoede en sociale uitsluiting bestrijden;
- **Tegengaan van stereotypen en stigmatisatie** van armoede en sociale uitsluiting;
- **Promoten** van een samenleving die een goede levensstandaard ontwikkelt en onderhoudt en zorgt voor sociaal welzijn en gelijke kansen voor iedereen;
- **Solidariteit** tussen verschillende generaties aanmoedigen en instaan voor duurzame ontwikkeling.

In Nederland ligt de nadruk op participatiebevordering gerichte armoedebestrijding. Vanuit het rijk is 130 miljoen extra ingezet voor gemeentelijk armoedebeleid. Belangrijke thema's:

- **Het bevorderen van de participatie van kinderen** in arme gezinnen, met als doel te stimuleren dat kinderen in arme gezinnen maatschappelijk mee kunnen doen.
- **Het bevorderen van het gebruik van voorzieningen**, met als doel dat maatschappelijke organisaties hun cliënten actief informeren over inkomensvoorzieningen en hen doorverwijzen naar de juiste instanties voor het aanvragen ervan. Hierbij worden samenwerkingsafspraken gemaakt en uitgevoerd.
- **Het betrekken van mensen** die, om financiële of andere redenen, gehinderd zijn om deel te nemen aan de Nederlandse maatschappij. Het doel is te bevorderen dat alle burgers kunnen participeren in de samenleving

Project Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders

De FNV Vrouwenbond zet zich samen met de FNV vakcentrale in voor verbetering van de positie van alleenstaande ouders met betaald werk of in een uitkeringsituatie. Want armoede doet zich vooral voor bij alleenstaande ouders. Meestal zijn het vrouwen die in hun eentje voor huishouden, opvoeding en inkomen moeten zorgen. Via betaalde arbeid kunnen alleenstaande ouders vaak niet voldoende inkomen verwerven om een economisch onafhankelijk bestaan op te bouwen. Grote groepen alleenstaande vrouwen met hun kinderen zijn daardoor tot armoede veroordeeld. Een op de zes gezinnen met kinderen is eenoudergezin. Ruim de helft daarvan moet zien rond te komen van een inkomen onder het sociaal minimum.

In het Europese jaar van de bestijding van armoede en sociale uitsluiting is het daarom van groot belang om juist de verbetering van inkomens- en arbeidsmarktpositie van alleenstaande ouders een centrale plaats te geven. De FNV Vrouwenbond doet dit in samenwerking met de FNV binnen het project 'Meer kansen voor Alleenstaande Ouders'.

Invloed op lokaal beleid

Vrijwilligers van FNV bonden kunnen lokaal beleid beïnvloeden om in eigen gemeente meer kansen voor alleenstaande ouders te creëren. Door samen met alleenstaande ouders het lokale beleid onder de loep te nemen.

- Worden alleenstaande ouders voldoende geïnformeerd over mogelijkheden om hun inkomen of arbeidsmarktpositie te verbeteren?
- Vormen de wensen en talenten van de vrouwen zelf daarbij het uitgangspunt?
- Komt de zorg voor kinderen niet in de knel?

Dit zijn voorbeelden van vragen waar FNV vrijwilligers een antwoord op gaan zoeken. Indien nodig worden aanbevelingen voor verbetering opgesteld. Die aanbevelingen worden vervolgens onder de aandacht gebracht van politici en uitvoerders.

Leden van alle FNV bonden kunnen als vrijwilliger meewerken aan de verbetering van de positie van alleenstaande ouders door gebruik te maken van deze handleiding of een training voor FNV Vrijwilligers te volgen.

Training FNV Vrijwilligers

Voorafgaand aan lokale activiteiten kunnen FNV vrijwilligers een training volgen waarin o.a. de volgende onderwerpen aan bod komen.

- Lokale voorzieningen en regels rond armoedebeleid
- Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders
- Presenteren
- Onderhandelen
- Lobbyen
- Ontwikkelen en uitvoeren van een Actieplan

Na de training kunnen de vrijwilligers aan de slag met het uitvoeren van lokale actieplannen.

De eerste groep getrainde FNV vrijwilligers is al met netwerkopbouw en activiteiten gestart in o.a. Almelo, Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Maasdriel, Kerkrade en Zoetermeer.

Voorbeelden van hun activiteiten treft u in deze handleiding aan.

In september 2010 vindt een tweede training plaats. Wilt u zich ook wil aanmelden om de voor deze training, mail dan voor meer informatie naar post@fnvvrouwenbond.nl

Feiten & Cijfers: Armoede in Nederland

Sociaal minimum of Beleidsmatige inkomensgrens

Het sociaal minimum of de beleidsmatig inkomensgrens is het wettelijk bestaansminimum zoals dat in de politieke besluitvorming is vastgesteld. Het sociaal minimum betreft normbedragen die verschillen per huishoudenstype. Om armoede af te bakenen is deze beleidsmatige inkomensgrens gesteld op 101 procent van het sociaal minimum. Dit betekent dat alle huishoudens die uitsluitend zijn aangewezen op bijstand of AOW, eventueel aangevuld met kinderbijslag en huurtoeslag, volgens deze inkomensgrens tot de groep met risico op armoede worden gerekend.

Lage-inkomensgrens

De lage-inkomensgrens vertegenwoordigt een vast koopkrachtbedrag en wordt jaarlijks alleen aangepast voor de prijsontwikkeling. In prijzen van het jaar 2008 bedroeg de lage-inkomensgrens voor een alleenstaande 11 020 euro. Per maand komt dit neer op 920 euro. Ook in 2008 lag het inkomen (exclusief huurtoeslag) van een alleenstaande bijstandsgerechtigde onder de lage-inkomensgrens. Van enkele groepen die van het sociaal minimum moeten rondkomen, te weten eenoudergezinnen met één kind, alleenstaande AOW-ers en AOW-paren, wordt het inkomen net boven de lage-inkomensgrens gerekend.

Hoogte van armoedegrenzen van enkele huishoudenstypen (netto maandbedrag in euro)								
	Alleenstaande		Paar zonder kind		Paar		Eenoudergezin	
	tot 65 jaar	65 jaar e.o.	tot 65 jaar	65 jaar e.o.	1 kind	2 kinderen	1 kind	2 kinderen
Sociaal minimum of Beleidsmatige inkomensgrens 1)								
2008	840	940	1200	1290	1370	1450	1260	1340
Lage-inkomensgrens								
2008	920	920	1260	1260	1530	1730	1220	1390

Bron: CBS.

1) Het betreft hier 101 procent van het sociaal minimum (netto bijstand/AOW, inclusief vakantiegeld en eventuele kinderbijslag voor kinderen van 6–11 jaar en (vanaf 2008) kindgebonden budget.

In 2008 hadden 545 duizend huishoudens een laag inkomen, waaronder 460 duizend huishoudens met een inkomen onder het sociaal minimum.

Sociale uitsluiting

Ondanks de doelstellingen die zijn geformuleerd in het Nationaal actieplan 2008 ter bestrijding van armoede en sociale uitsluiting van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is er de laatste jaren geen verbetering in sociale participatie gerelateerd aan inkomen. (Moonen, 2010).

De resultaten van het onderzoek naar sociale participatie van Moonen laten zien dat participatie nog steeds sterk samenhangt met de hoogte van het inkomen. Mensen met hogere inkomens hebben vaker contact met vrienden, doen vaker vrijwilligerswerk, sporten vaker en bezoeken vaker een museum dan mensen met lagere inkomens. Dit verschil tussen mensen met hogere en lagere inkomens geldt overigens niet voor het verlenen van informele hulp of het contact met familieleden; dat is gelijk voor alle inkomensgroepen.

Bronnen:

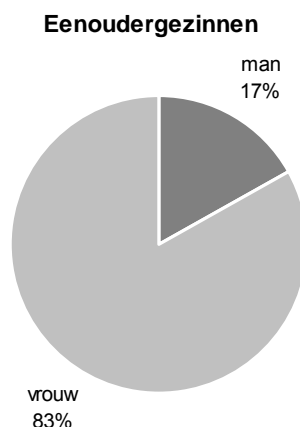
Centraal Bureau voor de Statistiek (2009) *Lage inkomens, kans op armoede en uitsluiting 2009*. december 2009. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek

Moonen, L. (2010), *Minder sociale participatie door personen met weinig inkomen*, in Sociaaleconomische trends, 1e kwartaal 2010. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek

Feiten & Cijfers: Alleenstaande Ouders in Nederland

In Nederland wonen ongeveer een half miljoen eenoudergezinnen waarvan zo'n vierhonderdduizend met een vrouw en ruim tachtigduizend met een man aan het hoofd.¹

Eenoudergezinnen in Nederland per 1 januari 2009	
met een kind	285.206
met twee kinderen	144.034
met drie of meer kinderen	45.669
Totaal eenoudergezinnen	474.909

Het aantal kinderen en jongeren (0-25 jaar) dat in een eenoudergezin opgroeit, is 627 532. Een derde van deze jeugd heeft meer dan alleen een Nederlandse achtergrond.

Kinderen en jongeren in eenoudergezinnen in 2009	
Totaal	627.532
Leeftijd kinderen in eenoudergezinnen	
0 tot 5 jaar	81.361
5 tot 10 jaar	129.788
10 tot 15 jaar	154.537
15 tot 20 jaar	170.063
20 tot 25 jaar	91.783

In 2009 groeit 13% van de kinderen tussen 0-15 jaar en 18% van de jongeren tussen de 15-18 jaar op in een eenoudergezin. Totaal woont 15% van de thuiswonende jongeren onder de 25 jaar in 2009 in een eenoudergezin. In 2000 lag dit aandeel nog op 12 %.²

Meeste armoede onder eenoudergezinnen

Eenoudergezinnen met uitsluitend minderjarige kinderen lopen de meeste kans op armoede. In 2008 hadden bijna zeventigduizend (29 %) van hen een inkomen onder de lage-inkomensgrens. Ook waren ze het meest langdurig afhankelijk van een laag inkomen³

Van alle huishoudentypen hadden eenoudergezinnen het vaakst moeite met rondkomen.

In 2008 gaven bijna twee op de drie eenoudergezinnen met een inkomen onder de lage inkomensgrens aan (zeer) moeilijk rond te kunnen komen van het besteedbare inkomen. Bij eenoudergezinnen met een iets hoger inkomen was dit aandeel met 30 % ook vrij hoog.

Inkomstenbron eenoudergezinnen ultimo 2007							
Leeftijd kinderen	Totaal	Inkomen uit arbeid		Inkomen uit eigen onderneming		WWB uitkering	
	X 1000	X 1000	%	X 1000	%	X 1000	%
Alleen kinderen < 18	255	147	58%	16	6%	82	32%
Minstens een kind 18 jaar of ouder	195	129	66%	17	9%	7	4%
Totaal	449	276	62%	33	7%	89	20%

Bron: CBS Bijstand uitkeringen statistiek en Huishoudensstatistiek

Van de eenoudergezinnen, met alleen kinderen onder de 18 jaar, had in 2008 twee derde een inkomen uit een betaalde baan of eigen onderneming en een derde deel een bijstandsuitkering. 96% van de gezinnen met een bijstandsuitkering had een vrouw aan het hoofd.

¹ CBS Statline: Huishoudens; grootte, samenstelling, positie in het huishouden, 1 januari, 2009

² Centraal Bureau voor de Statistiek *Jaarrapport 2009 Landelijke Jeugdmonitor*, Den Haag: CBS

³ Uit: Persbericht CBS, PB09-079 3 december 2009

Alleenstaande moeders uit 2008 die ook vijf jaar eerder al alleenstaand ouder waren, ondervonden in die periode een lagere koopkrachtstijging dan gemiddeld onder alle moeders. Ook slaagden zij er minder vaak in zich aan een situatie van armoede te ontworstelen dan moeders met een partner. Toch werden zij relatief vaker economisch zelfstandig. Zij waren dan ook vaak gemotiveerd om een bijstandssituatie te verruilen voor een baan.⁴ Begin 2010 is het aantal eenoudergezinnen met een bijstandsuitkering 70.000.

Wat rondkomen met een bestandsuitkering inhoudt, is hieronder in drie boxen weergegeven. In de eerste box de hoogte van de WWB uitkering. Daarna twee voorbeelden van de toeslagen en regelingen waar alleenstaande ouders met een minimuminkomen recht op hebben.

Gemeenten kunnen zelf bepalen welke voorzieningen zij bieden. In de voorbeelden kunnen alleenstaande ouders in Stadskanaal met een inkomen tot 120% bijstandsniveau een langdurigheidstoeslag krijgen en hebben zij recht op voorzieningen. In Eindhoven geldt dat tot een inkomen van 100% bijstandsniveau. In het voorbeeld van Eindhoven is ook aangegeven hoe gedetailleerd de regelgeving is. Per woonvertrek is per artikel exact vastgesteld hoe hoog een vergoeding maximaal kan zijn: € 2 voor een hoeslaken in een slaapvertrek en € 14 voor een salontafel.

HOOGTE UITKERING ALGEMENE BIJSTANDSWET PER MAAND PER 1 JANUARI 2010:

Alleenstaande ouder: € 909,33 (inclusief vakantietoeslag)

Toeslag ten hoogste: € 259,81 (inclusief vakantietoeslag)

VOORBEELD TOESLAGEN GEMEENTE STADSKANAAL 2009:

1. Langdurigheidstoeslag alleenstaande ouders

Voorwaarde: 36 maanden voorafgaande aan de aanvraag inkomen **op maximaal 120 % bijstandsniveau.**

Hoogte toeslag: 40% van de bijstandsnorm

2. Duurzame gebruiksgoederen (witgoed)

Voorwaarde: 36 maanden een **inkomen op maximaal 120 % bijstandsniveau.**

Hoogte tegemoetkoming: maximaal € 250,00 per huishouden per kalenderjaar

3. Collectieve ziektekostenregeling

Voorwaarde: Verzekering bij Menzis afgesloten voor:

- a. een basis- en
- b. aanvullende- en
- c. tandartsverzekering.

4. Computerregeling

Voorwaarde: kind dat onderwijs volgt vanaf groep 7 basisonderwijs tot 18 jaar.

Hoogte tegemoetkoming: Eenmalige vergoeding van maximaal € 500,00 per vijf kalenderjaren voor een computer en applicaties.

5. Sociaal Participatiefonds

Hoogte tegemoetkoming: per kalenderjaar maximaal:

- a. € 100,00 per huishouden;
- b. € 70,00 per persoon per huishouding;
- c. € 100,00 per kind jonger dan 18 jaar en het voortgezet onderwijs of een beroepsopleiding volgt.

⁴ Brakel, M. van den & Lok, R. (2009), *De inkomenssituatie van alleenstaande moeders: trends en dynamiek*, in: Sociaaleconomische trends, 4e kwartaal 2009, Den Haag: CBS

VOORBEELD GEMEENTE EINDHOVEN 2010

De Langdurigheidstoelage en Bijdrage duurzame gebruiksgoederen 21-65 jaar gaan uit van een **jaarinkomen op bijstandsniveau (100%)**. Financiële regelingen die speciaal bedoeld zijn voor mensen met een laag inkomen:

Regelingen	bedrag	
Aanvullende Verzekering Gemeente		zie premieoverzicht
Bijdrage duurzame gebruiksgoederen	€ 600,-	maximaal per huishouden per 3 jaar
Langdurigheidstoelage	€ 355,-	voor alleenstaanden
	€ 453,-	voor alleenstaande ouders
	€ 505,-	voor gehuwden
Reductieregeling	€ 154,-	per ouder per jaar
	€ 179,-	per kind per jaar
Regeling Chronisch zieken en gehandicapten	€ 200,-	eenmalig per persoon per jaar
Schoolkosten	€ 133,-	maximaal per kind per schooljaar
Technologievergoeding	€ 600,-	maximaal per gezin per 5 jaar

De regeling **Bijdrage Duurzame gebruiksgoederen** geeft u een financiële bijdrage bij de de aanschaf van een aantal artikelen.

Maximale geldbedragen per artikel die vergoed worden voor een woonkamer zijn:

Eetkamertafel	€ 50,-
Eetkamerstoelen (4 stuks)	€ 60,-
Bankstel (4/5 zitplaatsen)	€ 300,-
Salontafel	€ 17,-
Opbergkast/boekenkast (2 stuks)	€ 50,-
Verlichting	€ 14,-
Televisie	€ 180,-
Audioset	€ 100,-

Maximale geldbedragen per artikel die vergoed worden voor een keuken zijn:

Fornuis (inclusief oven)	€ 350,-
Koelkast met vriesvak	€ 240,-
Diepvrieskast/kist	€ 150,-
Combi-magnetron	€ 100,-
Startbox servies, glas en bestek	€ 80,-
Startbox keukengerei	€ 80,-

Maximale geldbedragen per artikel die vergoed worden voor een slaapkamer van een alleenstaande en voor een slaapkamer van een kind zijn:

Bed eenpersoons	€ 120,-
Matras eenpersoons	€ 110,-
Seniorenbed (inclusief matras)	€ 450,-
Dekbed of 2 dekens	€ 13,-
Dekbedovertrek/lakenset	€ 6,-
Hoeslaken	€ 2,-
Kussen	€ 4,-
Linnenkast	€ 90,-
Verlichting	€ 10,-

Alleenstaande ouders met betaald werk

Bij alleenstaande ouders wordt te vaak alleen gedacht aan vrouwen met een WWB uitkering. Maar tweederde van de alleenstaande ouders heeft gewoon een betaalde baan.

Uit het FNV-project 'Krap an' dat werkende armen zichtbaar wil maken, blijkt dat armoede zich vooral voordoet bij alleenstaande ouders. Vaak vrouwen die in hun eentje voor huishouden, opvoeding en inkomen moeten zorgen. Ondanks een grote deeltijdbaan komen ze met hun kinderen in de armoede terecht. Die groep wordt maar wat vaak vergeten. Ook alleenstaande moeders met een baan, hebben het financieel zwaar. Ze hebben vaak banen waarmee je geen wereldsalaris verdient en daarnaast de zorg voor kinderen en huishouden. In veel gevallen is er geen vader die ondersteunt, de alleenstaande moeders staan er dus echt helemaal alleen voor. Hieronder enkele ervaringen van alleenstaande ouders met betaald werk:

- Met een baan kun je kwijtscheldingen voor allerlei lasten wel vergeten. (waterschap, afvalstoffenheffing, enz)
- Iedere euro die je meer verdient dan het minimumloon, wordt van je zorg-/huurtoeslag weer net zo hard ingetrokken
- Je schiet er dus met fulltime werken niets mee op.
- Zodra je jongste kind 18 wordt, blijf je ineens geen alleenstaande ouder meer te zijn en word je belast als alleenstaande met een inwonende volwassene.
- Tegelijkertijd rekent de waterschapsbelasting je wel als een 3-eenheid (gezin van 3> personen) en betaal je wel het volle pond voor een gezin aan waterschapsbelastingen. Dan ben je ineens weer een gezin.
- Kinderbijslag en kindgebondenbudget zijn afgelopen zodra je jongste kind 18 jaar wordt. Als dat jongste kind geen inkomsten heeft, krijgt de ouder de kosten van zorgpremie e.d. er ook nog bij.
- Als je jongste kind van 18 een deeltijdopleiding volgt, kan hij/zij studiefinanciering wel vergeten en draai je als ouder op voor alle kosten van opleiding en onderhoud.
- Voor bijzondere bijstand en andere voorzieningen kom je vaak niet meer in aanmerking.
- Zodra je kind met 18 jaar iets gaat verdienen, wordt ook de huur-/zorgtoeslag bij jou verminderd! Terwijl dat kind met 32 uur werken nog heel weinig verdient et een minimumjeugdloon van 450,- netto per maand, waar ook zijn zorgpremie nog van betaald moet worden.

Alleenstaande ouders met een inkomen uit betaald werk met kinderen boven de twaalf hebben sinds januari 2009 honderden euro's minder te besteden. Dit als gevolg van de verlaging van de alleenstaande-ouderkorting van 1459 naar 902 euro. Dat betekent dat alleenstaande ouders per jaar 557 euro moeten inleveren. Op een oproep van de FNV en FNV Vrouwenbond kwamen tientallen reacties van vrouwen die hier onder te lijden hebben.

Voor alleenstaande werkende ouders met kinderen ouder dan 12 jaar is er geen compensatie via het kindgebonden budget of de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK). Voor werkende alleenstaande ouders met jongere kinderen wordt dit gat in de meeste gevallen wél gevuld door de IACK. "Er zijn dus aardig wat ouders die tussen wal en schip vallen", zegt beleidsmedewerker Linda Rigters van de FNV.

Als kinderen 16 jaar worden gaan werkende alleenstaande ouders er ook nog eens 1459 euro per jaar extra op achteruit, doordat de aanvullende alleenstaande-ouderkorting vervalft als het kind 16 jaar wordt. Deze ouders vragen zich terecht af waarom een kind van 15 jaar zoveel duurder is dan een kind van 16 jaar of ouder.

De FNV en FNV Vrouwenbond pleiten daarom voor compensatie van het inkomensverlies van ouders met kinderen ouder dan 12 jaar. Zij doen een voorstel aan de Tweede Kamer om de leeftijd voor de aanvullende alleenstaande-ouderkorting te verhogen naar tenminste 18 jaar, of de leeftijd waarop het kind studiefinanciering krijgt.

Alleenstaande moeders draaien op voor schulden

Uit onderzoek blijkt dat alleenstaande moeders met problematische schulden een groep is met specifieke problemen die om een specifieke benadering vraagt. Net als bij andere groepen is er naast de schuldproblematiek vaak sprake van een stapeling van andere problemen. Het specifieke van de groep alleenstaande ouders is dat een groot deel van de vrouwen tijdens hun huwelijk of relatie in de schulden zijn gekomen. Soms zijn ze die schulden samen met hun partner of ex-partner aangegaan. Het komt echter ook vaak voor dat de vrouw van niets wist en de (ex-)partner alleen verantwoordelijk is voor de schulden.

“In meer dan de helft van de gevallen blijken deze vrouwen alleen voor de schulden op te draaien. Dat is onterecht en veroorzaakt veel extra leed voor deze vrouwen en hun kinderen. Bij de schuldhulpverlening en bij de politiek moet meer aandacht worden besteed aan de vraag hoe dit onrecht kan worden bestreden. Het onderzoek doet daartoe een aantal voorstellen. De Sociale Alliantie zal in eigen kring, bij de politiek en bij de samenleving als geheel aandacht vragen voor deze voorstellen”, aldus Leo Hartveld, Voorzitter Sociale Alliantie in het voorwoord bij het onderzoek naar alleenstaande moeders in de schuldhulpverlening (Cock,2009).

Verbetering van de schuldhulpverlening

De schuldhulpverlening aan deze vrouwen kan volgens het onderzoek in de organisatorische en dienstverlenende sfeer verbeterd worden. Doel moet zijn een integrale aanpak waarbij instanties en organisaties samenwerken op het gebied van schuldhulpverlening aan alleenstaande vrouwen met kinderen. Een brede dienstverlening staat daarbij voorop. Specifieke aandacht wordt gevraagd voor het onderkennen, doorbreken en opheffen van situaties van afhankelijkheid.

Als duidelijk aantoonbaar is dat de vrouw geen bemoeienis heeft gehad met het aangaan van de schulden, ook al zijn ze in gemeenschap van goederen getrouwd, moet de schuld volledig ten laste worden gelegd van de man. Als de man verdwenen is na duidelijke oplichting, fraude, fysiek of psychisch geweld, moet een wettelijke regeling het voor de vrouw mogelijk maken om op korte termijn te kunnen scheiden. In het rapport zijn verder aanbevelingen gegeven voor het verbeteren van de (schuld)hulpverlening voor deze groep.

Aanbevelingen:

- Bij aanmelding schuldhulpverlening meteen een stop op lopende invorderingen;
- Drempel verlagen; iedereen met schulden toelaten;
- Met iedereen die zich aanmeldt een sorteergesprek houden;
- Wachttijden verkorten;
- Meer aandacht tijdens het traject voor re-integratie;
- Procedures voor aanvraag voorzieningen automatiseren;
- Betere samenwerking tussen organisaties, de rol van sociaal raadslieden is daarbij van belang;
- Vrouwen een empowerment training geven voor verbetering van de zelfredzaamheid en participatie;
- Zorgen dat de ex-partner, wanneer hij verantwoordelijk is voor de schulden, ook zijn deel betaalt, dan wel, zijn deel voor hem parkeren;
- Niet meer in gemeenschap van goederen trouwen.

Bron: Cock, M.de, Hak, A & Hazenberg. M. (2009), *Het kind van de rekening, Een onderzoek naar alleenstaande moeders in de schuldhulpverlening*. Groningen: Kwiz. www.sltichtingclip.nl

Wettelijke regelingen voor alleenstaande ouders

Wet voorzieningen arbeid en zorg alleenstaande ouders (VAZALO)

Op 21 juli 2007 is de Wet voorzieningen arbeid en zorg alleenstaande ouders of afgekort de VAZALO ingesteld. Volgens die wet heeft de alleenstaande ouder die betaalde arbeid verricht, maar daarmee niet voldoende verdient om uit de bijstand te komen recht op een toeslag tot maximaal 120% van het sociaal minimum. Die toeslag wordt gegeven in de vorm van een fiscale heffingskorting waardoor alleenstaande ouders met een deeltijdbaan niet langer onder het bijstandsregime valt.

Dit wetsvoorstel is echter afgewezen door de Raad van State en daardoor niet in werking getreden.

Experimenten

Door het kabinet is per 1 januari 2009 wel een experiment gestart om het voor alleenstaande ouders in de bijstand financieel aantrekkelijk te maken deeltijdwerk te gaan verrichten. Deelnemers houden meer geld over naarmate ze meer uren werken en kunnen bonussen krijgen bij scholing en uitstroom naar een baan. Doel van deze regeling is om te kijken of financiële prikkels helpen om alleenstaande bijstandsouders met kinderen tot 12 jaar de stap naar werk te laten zetten. Uiteindelijk moet dit leiden tot duurzame uitstroom naar werk.

De regeling houdt in dat deelnemers in deeltijd aan de slag gaan, al dan niet in combinatie met scholing. Hoe meer uren ze werken, hoe meer ze van het zelf verdiende geld overhouden, tot maximaal 120 euro per maand bovenop de uitkering. Volgen ze naast hun werk een training of opleiding die hun positie op de arbeidsmarkt versterkt, dan krijgen ze een bonus van maximaal 600 euro per jaar. Als de deelnemers werk vinden waardoor ze uit de bijstand raken, dan ontvangen ze eenmalig 500 euro. Voorwaarde is dat de uitstroom duurzaam is, oftewel langer dan zes maanden.

Er zijn 25 gemeenten met het experiment gestart:

Almere, Amsterdam, Bodegraven, Breda, De Marne, Deventer, Echt-Susteren, Enschede, Groningen, Heerenveen, Hellevoetsluis, Langedijk, Nijmegen, Purmerend, Raalte, Reiderland, Rijssen/Holten, Scheemda, Schiedam, Twenterand, Vlaardingen, Winschoten, Winsum, Zoetermeer, Zwolle.

In de deelnemende gemeenten zijn er 16.000 alleenstaande ouders met een bijstandsuitkering. Het experiment bij gemeenten loopt tot en met 31 december 2011. Daarna bekijkt de staatssecretaris of het experiment succesvol is en bredere navolging verdient. Met het experiment is 7 miljoen euro gemoeid.

Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders⁵

De Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders is eind 2008 vastgesteld door een wijziging in de Wet Werk en Bijstand. Doel van de nieuwe wet is om meer alleenstaande ouders met jonge kinderen in de gelegenheid te stellen een startkwalificatie te behalen. Alleenstaande ouders met een kind onder de vijf jaar kunnen kiezen voor scholingplicht en daarvoor ontheffing krijgen van de arbeidsverplichting. In tegenstelling tot arbeidsplicht is de scholingsplicht niet per definitie gericht op fulltime activiteiten omdat er rekening wordt gehouden met zorgtaken. Niet de gemeente maar de alleenstaande ouder zelf besluit hoe de combinatie scholing en zorg wordt ingevuld.

Ook als een alleenstaande ouder voldoende opleiding heeft om een betaalde baan te vinden, dan nog blijft de keuze voor scholingsplicht of arbeidsplicht aan de alleenstaande ouder.

Procedure

Het verzoek om een ontheffing van de arbeidsverplichting voor alleenstaande ouders met één of meer kinderen tot vijf jaar dient bij het college, als uitvoerder van de WWB, te worden ingediend. De scholingsplicht wordt uiterlijk zes maanden na de aanvraag tot ontheffing ingevuld,

⁵ Bron:: 31 519 Standpunt van het huidige kabinet in Nota naar aanleiding van het verslag betreffende commissievergadering Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders

Als zorgtaken voor kinderen ouder dan vijf jaar dat vereisen kan het college van B&W daarnaast een individuele ontheffing van de arbeidsverplichting verlenen. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn ingeval van zorgtaken voor gehandicapte of moeilijk opvoedbare kinderen. In deze situatie gaat het echter niet om een recht voor de alleenstaande ouder op die ontheffing, maar om een individuele beoordeling door het college.

De keuze om een opleiding of scholing te volgen ligt bij de alleenstaand ouder, maar dat geldt niet voor de keuze van het traject, Die keuze ligt bij het college van B&W. De alleenstaande ouder kan wel inspraak krijgen in het te volgen traject.

Net als bij de arbeidsplicht geldt ook voor de scholingsplicht dat alleenstaande ouders en niet de gemeente verantwoordelijk zijn voor het regelen van kinderopvang. Via de Wet kinderopvang kunnen alleenstaande ouders die scholing volgen wel aanspraak maken op een kinderopvangtoeslag.

Samenvatting Advies Studerende moeders

St. Steunpunt Studerende Moeders, Expertise centrum voor studie en gezin:

De kenniseconomie staat te springen om hoger opgeleiden, of zij nu kinderen hebben of niet. Zeker nu in de economische crisis, wordt (om)scholing steeds belangrijker. Onderwijs is misschien niet altijd de snelste weg maar wel de meest duurzame weg naar werk. Bovendien naar werk waarmee een alleenstaande ouder uit de armoede komt. Het opleidingsniveau van de ouders is overigens een goede voorspeller voor het opleidingsniveau van het kind, Kortom: het effect van een studie/scholing is langdurig. Het Steunpunt Studerende Moeders heeft een uitgebreid advies aan gemeenten uitgebracht rond het mogelijk maken van de combinatie studie & zorg voor alleenstaande ouders. Hieronder een korte samenvatting.

- Zorg dat de gemeente voldoende expertise in huis heeft om studerende alleenstaande moeders juiste en goede voorlichting te geven op het gebied van studiemogelijkheden in combinatie met gezinsverantwoordelijkheden.
- De studiefinanciering wordt als een passende en toereikende voorziening gezien, maar dat geldt niet voor alleenstaande vrouwen met kinderen. In de WWB worden studiekosten niet gezien als noodzakelijke kosten. Voor alleenstaande ouders lijkt studeren financieel onmogelijk. Onderzoek samen met de alleenstaande ouder de financiering en zet in op de maximale mogelijkheden die leiden tot een duurzame uitstroom.
- Wijs alleenstaande ouders erop dat bij studiefinanciering het recht op de heffingskortingen als de alleenstaande oudertoeslagen en kinderkortingen vervalt en dat de ouder dit zelf moet melden bij de belastingdienst.
- Bijstandgerechtigden die uitstromen naar werk in het kader van re-integratie ontvangen vaak een uitstroompremie. Stel deze premie ook open bij uitstroom naar de WSF.
- Het uurtarief op basis waarvan de kinderopvangtoeslag wordt berekend, is door het kabinet bevroren op euro 6,10. Kom de alleenstaande studerende ouder tegemoet in eigen bijdrage voor kinderopvang zodat zij niet vanuit financiële overwegingen voortijdig haar studie hoeft te beëindigen en terug valt op de bijstand. Geef alleenstaande studerende die uitstromen naar de WSF- net als bij re-integratie - ook recht op voorrang bij de gesubsidieerde kinderopvangplaatsen.
- Geef studerende alleenstaande ouders met als enige inkomstenbron de studiefinanciering het recht op het afsluiten van een collectieve verzekering via de gemeente en op een kortingspas om leuke dingen met de kinderen te kunnen doen.
- Stimuleer alleenstaande ouders om een HBO-opleiding te volgen door een bijdrage in de kosten om toegelaten te worden (de 21+ toets en eventueel een voorbereidingscursus)

Bron en meer informatie:

www.studerendemoeders.nl

Alleenstaande ouder worden stond niet op mijn schema, het overkwam mij

“Ik ben een alleenstaande moeder”, zeg je dan. De reacties die je daar op krijgt, geven je vaak het gevoel dat je gefaald hebt, dat je zielig bent. Alsof je een man nodig hebt om compleet te zijn. Alsof je moet bewijzen dat jij het alleen het net zo goed kan als een twee-oudergezin. Je krijgt ook vragen als: “Wil je geen echt gezin, een compleet gezin?” of “Mis je geen man?”.

Gelukkig krijg je ook positieve reacties, vaak van mensen die een alleenstaande moeder in hun omgeving hebben. Inderdaad, ik ben een alleenstaande moeder en ik doe het goed. Wij zijn een echt gezin, compleet met zijn tweeën. Tot voor kort wist ik niet dat wat ik doe bewonderenswaardig is. Maar als ik moeders hoor klagen hoe zwaar ze het hebben als hun man er een week niet is, dan moet ik lachen. Ik weet niet beter.

De dag dat ik mijn zoon voor het eerst in mijn handen hield, was de mooiste dag van mijn leven. Ik wist: wat er ook op mijn pad komt, dit is mijn levenskracht, hij maakt dat ik door kan gaan. Mijn kind was mijn keuze, dus kies ik er ook voor om bij zijn opvoeding betrokken te zijn. Dat betekent veel meer dan alleen in het weekend leuke dingen met hem te doen. Als moeder ben ik onvervangbaar. Het gevoel dat mijn kind krijgt als ik bij hem ben, als ik hem zijn ochtendkus geef als ik de klas uitloop, als hij mij zijn verhaal kan vertellen na school, dat gevoel kan alleen ik als moeder hem geven. Elk pijntje kan ik wegkussen. Met hem praten brengt hem tot rust, geeft hem inzicht in mijn verleden, zijn afkomst, onze toekomst.

Als alleenstaande ouder sta je alleen voor de opvoeding van je kind; jouw waarden en normen overdragen; zelf zware beslissingen nemen; wat is goed en wat niet.

Elke gebeurtenis is weer een uitdaging. Soms maakt het je radeloos, vaak heel trots. Het is niet gemakkelijk om de balans te vinden tussen een goede moeder zijn, kostwinner zijn en een sociaal leven hebben, laat staan om deze balans constant te houden. Dat de meningen daarover zo verdeeld zijn, vergroot de sociale druk. Wat wil jij en wat is maatschappelijk geoorloofd? Je moet de balans constant aanpassen aan de noden van jou en je kind. De basis van een kind moet stabiel zijn. Financiële stabiliteit is zeker ook belangrijk. Een goede (alleenstaande) moeder heeft de zaak niet alleen financieel op orde, maar is in deze roerige maatschappij zeker ook een veilige haven voor haar kind. Kan een moeder die altijd moet werken en er nooit voor het kind kan zijn, een veilige basis bieden, zodat het kind zich kan redden in deze maatschappij? De kinderopvang doet het goed ter aanvulling, maar jou als moeder vervangen kan het niet.

Omdat ik ervoor gekozen heb om parttime te werken, moet ik veel uitleggen, me bijna verdedigen om mijn besluit te rechtvaardigen. Werken geeft je in deze maatschappij de kans om je in de grotemensenwereld te begeven, om je te ontplooien en even je eigen ik op de eerste plaats te zetten. Toch denk ik dat werk niet de boventoon moet voeren, zeker niet als dat onder druk van anderen gebeurt. Op die manier geef je jezelf niet de kans om ook volledig te genieten van het ouderschap.

Alleenstaande moeder worden was niet mijn keus. Mijn zoon een liefdevolle, emotioneel gezonde basis geven, met tijd en aandacht, en hem zo goed mogelijk afleveren in de maatschappij, dát is wel mijn keus.

Petruschka Meyer

Interview met alleenstaande ouder Carmen Rampersad:

Jonge kinderen hebben aandacht nodig

Carmen woont en werkt in Amsterdam Zuidoost. Met haar drie dochters van 16, 9 en 7 jaar moet ze rond zien te komen van een bijstandsuitkering. Zestien uur in de week werkt zij als trajectbegeleider bij de stichting Vikaash. Door maatschappelijke activering helpt Carmen vrouwen een stapje verder richting betaald werk. In overleg met de Dienst Werk en Inkomen van de gemeente Amsterdam heeft ze zelf voor deze baan gekozen. Ook het aantal uren kon zij zelf invullen. "Mijn dochters hebben nu nog veel aandacht nodig. Mijn kinderen komen niets tekort. Soms heb ik het even heel druk, maar dat halen we later weer in. Over een paar jaar, als de jongste twee wat ouder zijn, kan ik meer uren buitenshuis werken."

Het liefst steekt Carmen in de toekomst haar tijd in een eigen bedrijf of organisatie. Zij is nu al met de voorbereidingen bezig om dat een succes te laten worden.

Zij is bestuurslid van de Stichting SaVo (Samen Vooruit). SaVo richt zich op het bespreekbaar maken van taboe-onderwerpen, zoals huiselijk geweld, suïcide en verborgen leed in Hindoestaanse gezinnen in Amsterdam.

SaVo heeft een eigen radioprogramma op woensdagochtend tussen twaalf en twee, waar taboeonderwerpen laagdrempelig aan de orde worden gesteld. Daarnaast is Carmen begeleidster tijdens bijeenkomsten rond 'Verborgen Leed' in gezinnen.

"Door het werk dat ik nu doe bouw ik ervaring op die ik straks in mijn eigen bedrijf kan benutten. Dat geldt ook voor mijn werk als co-trainer voor het EVC-traject.

Binnen niet al te lange tijd hoop ik dat de stichting SaVo over voldoende middelen,

een goede locatie en contacten met instanties beschikt om mij een volledige baan te bieden."

Gouden Tips van Carmen

Voor alleenstaande ouders om hun ideaal te bereiken:

Ga ervoor, laat je niet weerhouden door tegenslagen, blijf altijd positief, want waar een wil is, is een weg.

Voor beleidsmakers:

Geef ons alleenstaande ouders de ruimte en mogelijkheid om werken en kinderen op een juiste manier te combineren, zodat (jonge) kinderen alle aandacht krijgen die ze nodig hebben en waarbij de alleenstaande ouders toch nog hun doel kunnen bereiken. (o.a. flexibele werktijden en betaalde vrije dagen tijdens de schoolvakanties)

Radio Salto
Wereld FM ether: 99.4
Wereld FM kabel: 104.6

*Iedere woensdag van
12:00 - 14:00 uur*

Radio SaVo

Stichting SaVo
06-16661881

met Carmen Rampersad
en Shanta Bhikharie

Eigenlijk zit je altijd in een spagaat

De zoon van Claudine is achttien, haar twee dochters zijn zestien en negen jaar. Ze heeft een leuke en intensieve baan als schoolmaatschappelijk werkster. Om die baan te kunnen combineren met de zorg voor de kinderen werkt Claudine parttime. “Het is iedere maand een wonder als we rond kunnen komen van mijn parttime salaris. En als alle rekeningen betaald zijn, is het een fijn gevoel als je bijna geen achterstanden hebt.”

Met haar inkomen zit Claudine nu net boven het minimum. Dit betekent dat ze qua voorzieningen overal buiten valt. “Dat is moeilijk omdat je ook niet in staat bent om een buffer op te bouwen. Sportactiviteiten zijn bijna niet mogelijk, maar dat doe ik toch! Het betekent wel geen kranten, tijdschriften of etentjes buiten de deur. Heel in het begin toen ik nog minder verdiende heb ik als werkende, alleenstaande ouder weleens een beroep gedaan op de bijzondere bijstand. Ik had een ijskast nodig en geen geld om die te betalen. Maar de weerstand waar je bij zo’n ambtenaar doorheen moet is verschrikkelijk. Ik heb het er toen maar bij laten zitten. Je moet een keuze maken: ga je voor je recht met alle onaangename toestanden die er aan vast zitten of kies je voor rust en het maar zelf oplossen, zonder alle extra stress. Je hebt al in je eentje de zorg voor je kinderen en dan komt dat er ook nog bij.” Claudine koos ervoor om het er maar bij te laten zitten. “Maar bij anderen stimuleer ik altijd om wel gebruik te maken van hun rechten!”

Hoewel sommige rechten niet voor alleenstaande ouders lijken te gelden. Als voorbeeld noemt Claudine het kopen van een eigen huis. “Dat zijn ze ontzettend aan het promoten, maar als alleenstaande ouder kom je niet in aanmerking voor een starterslening en ook niet voor de Nationale Hypotheekgarantie. Vooral omdat je ook niet fulltime werkt. De huren worden ook aldoor hoger. Je kunt geen kapitaal opbouwen.

De enige mogelijkheid is om in een halsbrekende leenconstructie te stappen. Mensen worden haast gedwongen om een woekerpolis aan te gaan.”

Gevraagd naar haar toekomstideaal geeft Claudine aan dat ze graag meer loopbaanperspectief zou hebben. “Met een parttime baan zit een carrière er niet in, dan moet je toch minstens 28 of 32 uur werken. Als je alleen de zorg voor jonge kinderen hebt, lukt dat echt niet. Misschien kan ik als de jongste wat ouder is wel een leidinggevende functie bemachtigen. Het gaat mij niet alleen om het financiële aspect, maar vooral om je verder te kunnen ontwikkelen in je beroep.” Werkgevers zouden wat Claudine betreft wel wat flexibeler kunnen zijn als het om parttimers gaat. “Je wilt als alleenstaande ouder geen bijzondere positie innemen ten opzichte van collega’s. Maar het is wel een groot verschil of je alleen staat voor de zorg voor kinderen of dat je die zorg kunt delen met een partner of zelfs helemaal geen zorg voor kinderen hebt.”

Gouden Tips van Claudine

Voor alleenstaande ouders om hun ideaal te bereiken:

Goed budgetteren en vooral relativeren, want anders raak je helemaal gestrest/opgebrand. Zie het grote aantal burnt-out gevallen. Maak het lichter met een flinke dosis humor. Zelf kijk ik altijd goed om mij heen en zie dat het altijd nog erger kan.

Voor beleidsmakers:

Bij beleidsmakers – en in de samenleving – moet er een mentaliteitsverandering komen. Over het algemeen is er bij mensen weinig inlevingsvermogen in de positie van alleenstaande ouders die in een spagaat zitten tussen de zorg voor hun kinderen en het rondkomen met weinig geld.

Tientjes maakt werk van passie

Van de vier zonen van Erna - 21,19,17 en 14 jaar oud - wonen er drie thuis. Een baan buitenshuis was voor Erna de afgelopen jaren geen optie: "Juist tieners hebben ontzettend veel zorg en aandacht nodig. Als je niet thuis bent als ze naar school moeten of uit school komen, gaan ze vanalles uithalen, dat kan beslist niet. Dus een fulltime baan zit er niet in en met een parttime baan kom ik niet uit de bijstand. Heel veel alleenstaande ouders kampen met dat probleem. Het beleid gaat ervan uit dat kinderen naar de opvang gaan tot ze twaalf zijn en daarna wel voor zichzelf kunnen zorgen. Maar zo werkt dat niet."

Voorafgaand aan dit interview heeft Erna meegewerkt aan een Netwerkuitzending waarin voorgerekend werd wat de bezuinigingen uit het VVD verkiezingsprogramma voor gevolgen zouden hebben voor haar inkomen: 1200 euro minder per jaar. "Dat zou betekenen dat ik 15 euro overhoud van de 40 euro die ik nu te besteden heb per week. Ik moet nu al een beroep doen op de voedselbank want van 40 euro kan ik geen gezin met opgroeiende tieners te eten geven. Hoe moet ik dat redden met 15 euro?"

Juist het vooruitzicht zware jaren tegemoet te gaan, lijkt Erna extra kracht te geven om haar passie waar te maken. "Je moet je niet mee laten slepen in dingen die je zelf niet ziet zitten. Het heeft geen zin om je als alleenstaande ouder kapot te werken in een fulltime baan en de kinderen ondertussen aan hun lot over te laten. Dat is ook een waardeloos rolmodel voor die kinderen en hebben er maar een." Vanuit die gedachte onstond 'Tientjes'.

Gouden Tip van Erna:

Voor alleenstaande ouders en beleidsmakers

'Tientjes' is er voor iedereen met een inkomen beneden modaal, niet alleen voor alleenstaande ouders. 'Tientjes' wil mensen de kans bieden om hun talent in de wereld te zetten en zo met passie de kwaliteit van hun leven te verbeteren. Erna: "Tientjes is ook het antwoord op de bezuinigingen die voor de deur staan. Laat politieke partijen bezuinigen op de re-integratiegelden en niet op uitkeringen of toeslagen. Bied mensen de gelegenheid om hun passie waar te maken en zelf een deel van hun inkomen te verwerven. Tot 150 euro per maand zou dat vrijgelaten moeten worden. Daarboven kan het verrekend worden met een eventuele uitkering. Op die manier raken mensen gemotiveerd en krijgen zij weer zelfrespect. Mensen met een laag inkomen kunnen voor een tientje gebruik maken van diensten of cursussen. Wij willen dat niemand achter de geraniums zit te verpieteren maar doet waar hij of zij goed in is. Voor een tientje per uur.

Daarmee slaan we ook een brug tussen rijke stinkers en arme sloebers: die dan ontdekken dat er – behalve geld - helemaal niet zoveel verschil tussen hen beide is."

Het 'Tientjes' idee slaat aan en krijgt veel aandacht in de media. Binnenkort is er een geprek met de sociale dienst in Breda en er ligt al een uitnodiging van Divosa, het landelijk overleg van directeurs van sociale zaken.

www.tientjes.net

Vijftien jaar fulltime werken en opleidingen volgen maar nog steeds een laag inkomen

Toen mijn kinderen 3 en 6 waren kwam ik er alleen voor te staan. Ik werd bijstandsmoeder. Dat betekende toen rondkomen van 70-100 gulden per week. Toen de jongste 5 werd, kreeg ik van SoZaWe sollicitatie plicht, anders werd ik gekort op de uitkering. Mijn jongste kind was er nog totaal niet aan toe om al hele dagen naar school te gaan inclusief overblijven, maar ja, wat moest ik? Gekort worden op mijn uitkering kon ik me ook niet veroorloven! Met alleen een Mavo diploma ging ik op zoek naar een baan, zonder resultaat (geen ervaring, te ongeschoold...) Tot ik me aanmeldde voor de (toen) banenpool. Daar kwam ik in eerste instantie niet voor in aanmerking, juist omdat ik een Mavo diploma had (?!). Maar uiteindelijk is het toch gelukt en kreeg ik een baan als gastvrouw in een buurthuis, voor 36 uur per week. Ik ging er financieel in eerste instantie op achteruit. Maar kinderopvang (BSO) werd vergoed. Mijn kinderen moesten dus niet ineens hele dagen naar school, inclusief overblijven, maar ook nog naar een BSO na schooltijd. Want mama moest werken van 09:00-17:00 uur.

Na een aantal maanden, vond ik zelf dat ik wel iets meer kon dan tosties bakken en koffie zetten en werd ik overgeplaatst naar een ander buurthuis, werd kinderkwint en mijn baan omgezet in een Melkert baan (later ID-baan). Ik mocht de opleiding SPW4 doen en in t jaar 2000 haalde ik mijn diploma. Ook ontdekte mijn werkgever dat ik veel meer kon als kinderkwint en in een mum van tijd was ik in staat het hele buurthuis te runnen in mijn eentje. Ik mocht zelfs een HBO opleiding doen, want daar was toen een subsidie potje voor. Maar helaas, toen ik in het 2e leerjaar zat van HBO-CMV werd dat potje afgeschaft en moest ik de opleiding staken. Ik kon van mijn salaris geen € 1500,- per jaar ophoesten en dan nog de boeken.

En ik zat nog altijd in die ID baan, dus financieel leverde dat niets extra op. Ik moest nog steeds rondkomen van € 1300,- per maand. Ik deed wel het werk voor een locatiecoördinator, die daar 3 x zoveel mee verdiende! (ID-medewerkers waren toch boventalig??) Maar goed, ik vond het erg leuk en mijn zelfvertrouwen groeide. Ik voelde me zeer nuttig. Ik werkte nog altijd 36 uur. Ik wilde best minder uren werken, maar dan ging ik er dusdanig veel op achteruit dat ik niet meer zou kunnen rondkomen....

Het is heel zwaar om naast een baan van 36 uur, een studie erbij in de avond uren, je kinderen verzorgen en je huishouden doen! Mijn lichamelijke klachten werden steeds erger en puf – tijd om een sociaal leven op te bouwen had ik nooit.

Bovendien.....

Mijn kinderen werden op een gegeven moment 12 en BSO is dan over en uit. Voor de oudste geen probleem, die was zelfstandig en verstandig genoeg op eigen benen te staan en geen rottigheid uit te halen. Voor de jongste was dat een ander verhaal....

Omdat ik altijd moest werken en daardoor dus niet thuis was op momenten dat hij geen school meer had, kwam hij in aanraking met 'verkeerde' vrienden en is het een aantal keer fout gegaan met hem. Ik was er niet om daar toezicht op te houden. Heel frustrerend! Een vader om op terug te vallen was er niet. Alimentatie heb ik ook nooit gehad.

Dat gold ook op als een van mijn kinderen ziek werd. Ik kon niet anders dan mezelf ziekmelden als een van mijn kinderen ziek was. Geen familie en vrienden die mij konden helpen. En al had ik die wel, ik ga hen niet lastig vallen met mijn problemen! Gelukkig had ik een meegaande baas, die daar enig begrip voor had. Ja...en toen werden de ID banen afgeschaft. Na 12 jaar ID-er moest ik een assessment volgen om mijn kansen op de arbeidsmarkt te testen. Ik zou mijn baan verliezen..... Anders WW, maar 70 % van je laatstverdiende salaris zou € 400,- in de maand minder zijn! Dan zou ik van de geelhonger omkomen... Terug de bijstand in? Dat nooit!

Dus dan maar een andere baan zien te vinden! Ik heb me rot gesolliciteerd! Maar kwam nergens aan de bak. En waar dat nou aan lag?? Geen idee! "Straalde uit mijn brief, dat ik eigenlijk helemaal niet weg wilde uit mijn huidige baan??", "Had ik een negatieve stempel op mijn voorhoofd omdat ik altijd een gesubsidieerde baan heb en dus vast een nitwit zou zijn??", "Had ik nou nog niet genoeg ervaring opgedaan??", "Ben ik nu al te oud, te duur??.....

Ik weet het niet.

Mijn werkgever kon mij geen reguliere baan aanbieden want daar was geen geld voor..... Na 2 jaar onzekerheid is het mij toch gelukt een vaste baan te krijgen in het buurthuis waar ik al die jaren al werkte. Ik kreeg eerst een jaarcontract (?!?! Na 12 jaar in dienst, moest ik me alsnog bewijzen?!?!). Maar ja, je accepteert het, want anders werd het toch WW. Gelukkig kreeg ik na dat jaar alsnog een vast contract.

Ondertussen was het beleid van mijn werkgever dusdanig veranderd door fusies, dat de gang van zaken in het welzijnswerk niet leuk meer was. Ik kreeg het steeds minder naar mijn zin, mijn gezondheid liet me in de steek (artrose), het werk werd lichamelijk te zwaar en ik raakte daardoor dusdanig gefrustreerd dat ik een kleine periode overspannen raakte.

Ik besloot onlangs een andere baan te gaan zoeken. En zowaar lukte mij dat vrij snel. Ik werk nu 32 uur op een BSO als leidster met gebroken diensten (voorschoolse, naschoolse en tussenschoolse). Daar werk ik nu bijna 9 maanden, maar is ook niet je van het voor mij. Ik heb een groep van 8-12 jarigen maar ontdekte al snel dat ik daar inmiddels helemaal uit ben.

Dit werk is vooral geestelijk erg zwaar, de gebroken diensten breken mij letterlijk af en toe op en ook de kinderopvang wordt nog steeds slecht betaald. Ook mis ik enorm de administratieve taken, die ik in mijn vorige baan wel had en de contacten met allerlei soorten mensen, die ik in het buurthuis wel had.

Maar goed, ik ga door, want ik kan niet anders. Ik kom nu rond van € 1500 per maand. Na 15 jaar werkend alleenstaand moeder, die na de relatiebreuk met een schuld bleef zitten en nog steeds beneden modaal verdient, ben ik misschien wel gegroeid in mijn ontwikkeling en ben ik van 'niets' 'iets' geworden..... Lichamelijk en geestelijk ben ik eigenlijk, eerlijk gezegd: uitgeput! Uitgemergeld!

Het is dat ik (volgens mij) ADHD heb en doorga met mijn baan, mijn jongste zoon in de goede richting sturen, mijn liefdadigheidswerk voor een kindertehuis in Nepal, mijn werk als ervaringsdeskundige voor FNV Vrouwenbond, in de hoop de situatie van alle alleenstaande ouders te kunnen verbeteren in de toekomst....

Want in al die jaren ben ik nogal wat knelpunten tegengekomen, waar nog steeds niets in is veranderd!!! En daar wil ik voor strijden door mijn steentje bij te dragen aan het werk van de FNV Vrouwenbond:

Dit zijn die knelpunten op een rijtje: In het algemeen:

1. Het zijn vaak vrouwen die in hun eentje voor huishouden, opvoeding en inkomen moeten zorgen. Dat die kinderen goed opgevoed worden is van groot maatschappelijk belang
2. Via betaalde arbeid kunnen alleenstaande ouders vaak niet voldoende inkomen verwerven om een economisch onafhankelijk bestaan op te bouwen, mits je fulltime werkt.
3. Een fulltime baan is voor alleenstaande ouders eigenlijk teveel gevraagd. Zij hebben immers tijd nodig voor de zorg voor hun kinderen en huishouden. Maar het probleem is dat met parttime werk, zeker als het om laag geschoold werk gaat, nauwelijks uit de bijstandsuitkering te komen is. Zij moet zien rond te komen van een inkomen onder het sociaal minimum.
4. De wet Vazalo voldoet daar aan, maar is nu alleen gericht op alleenstaande vrouwen met een bijstandsuitkering. Zorgen en werken zou ook lonend moeten zijn/worden voor alleenstaanden die allang een fulltime baan hebben.
5. Armoede doet zich vooral voor bij alleenstaande ouders. Ze hebben vaak banen waarmee je geen wereldsalaris verdient. Fulltime werken is een must, anders red je het niet de maand rond te komen. Naast je baan van 32-36 uur heb je de zorg voor je kinderen en huishouden.
6. En in veel gevallen is er geen vader die je ondersteunt, je staat er dus helemaal alleen voor. Het komt maar wat vaak voor dat de moeder geen zin heeft in de rompslomp van aanvragen van alimentatie en als zij dat wel doet stuit zij op allerlei vervelende confrontaties met ex, die uiteindelijk toch niets betaalt.
7. Veel alleenstaand moeders hebben te maken met een schuld, die was opgebouwd tijdens het huwelijk. Maar al te vaak blijven de vrouwen daarmee zitten.
8. Probleem is dat zij vaak werken in de laagbetaalde sectoren: thuiszorg, zorg, school, kinderopvang, etc., omdat een functie in die sectoren wat meer begrip bieden m.b.t. werktijden en dergelijke.
9. Fulltime werkende ouders houden vaak alsnog veel te weinig over van hun netto loon doordat kinderopvang haast onbetaalbaar begint te worden, ondanks de

kinderopvangtoeslag en de ex vaak zijn afspraken m.b.t. tot alimentatie niet nakomt. Ook bij allerlei regelingen die er bestaan voor lage inkomens, vallen zij vaak net buiten de boot omdat ze net boven het drempelbedrag uitkomen (al is dat maar 1 euro).

10. Met een baan kun je kwijtscheldingen voor allerlei lasten wel vergeten. (waterschap, afvalstoffenheffing, enz.) omdat je net boven het drempelbedrag aan inkomen zit.
11. Iedere euro die je meer verdient dan het minimumloon, wordt van je zorg-/huurtoeslag weer net zo hard ingetrokken. Je schiet er dus met fulltime werken niets mee op.
12. Verlaging van de alleenstaande ouderkorting van 1459 naar 902 euro bij kinderen boven de twaalf (Dat betekent dat alleenstaande ouders per jaar 557 euro moeten inleveren.)

Zodra je jongste kind 12 wordt:

13. Voor alleenstaande werkende ouders met kinderen ouder dan 12 jaar is er geen compensatie via het kindgebonden budget of de inkomensafhankelijke combinatiekorting.
14. Kinderen van 12 jaar en ouder hebben geen recht meer op kinderopvang. Als moeder fulltime werkt, wordt het kind sleutelkind, en de risico's dat het kind te veel alleen thuis is en daardoor met foute vrienden in aanraking komt, is groot, doordat er geen toezicht is, waar die eigenlijk nog heel hard nodig is.
15. Als kinderen 16 jaar worden gaan werkende alleenstaande ouders er ook nog eens 1459 euro per jaar extra op achteruit, doordat de aanvullende alleenstaande ouderkorting vervalt als het kind 16 jaar wordt. Deze ouders vragen zich terecht af waarom een kind van 15 jaar zoveel duurder is dan een kind van 16 jaar of ouder.

Zodra je jongste kind 18 wordt:

16. Zodra je jongste kind 18 wordt, maar thuis woont, blijkt je ineens geen alleenstaande ouder meer te zijn en word je belast als een alleenstaande met een inwonende volwassene. Je gaat er zo'n twintig procent in inkomen op achteruit. Je wordt dan beschouwd als alleenstaande, ook als het kind thuis blijft wonen en geen eigen inkomsten heeft.
17. Tegelijkertijd rekent de waterschapsbelasting je wel als een 3-eenheid (gezin van 3 of meer personen) en betaal je wel de volle pond voor een gezin aan waterschapsbelastingen. Dan ben je ineens weer een gezin???

18. Kinderbijslag en kindgebonden budget is definitief afgelopen zodra je jongste kind 18 jaar wordt.

19. Als je jongste kind dus geen/weinig inkomsten heeft, krijg je als ouder de kosten van zijn/haar zorgpremie e.d. er ook nog bij.
20. Als je jongste kind van 18 een deeltijdopleiding volgt, kan hij/zij studiefinanciering wel vergeten! Krijg je de kosten van zijn/haar opleiding er ook nog bij.
21. Zodra je kind met 18 jaar iets gaat verdienen, wordt ook de huur-/zorgtoeslag bij jou verminderd! Hup, nog wat kosten erbij!!!
22. Op dit moment is het zo dat als het jongste kind van een alleenstaande ouder in de bijstand 18 wordt, hij of zij wordt geacht mee te betalen in de kosten van levensonderhoud, ook al heeft hij/zij alleen studiefinanciering. Ook worden bijverdiensten van de studerende zoon of dochter vaak geheel of gedeeltelijk gekort op de uitkering van de ouder (meestal de moeder).
23. Terwijl dat kind van 18 met 32 uur werken nog heel weinig verdient met een minimumjeugdloon van 450,- netto per maand, waar ook zijn zorgpremie nog van betaald moet worden.
24. Voor bijzondere bijstand en andere voorzieningen kom je niet meer in aanmerking.

Dringend noodzakelijke veranderingen:

- een wettelijke regeling m.b.t. bijdrage in onderhoudskosten door vader en een regeling voor de restschulden na een scheiding.
- Gelijktrekken van de financiële verantwoordelijkheid die ouders hebben als hun kind 18 wordt en zonder ouderlijke toestemming van alles mag aanschaffen (abonnementen, enz), terwijl je als ouder tot 21 financieel verantwoordelijk blijft als ze schulden maken.
- Alleenstaande ouderkorting ook na 18 jaar, zeker als het 18 jarige kind nog niet veel verdient en geen studiefinanciering krijgt
- Ook studiefinanciering voor deeltijdopleidingen.
- Werkgevers moeten verplicht worden rekening te houden met alleenstaande ouders die zij in dienst hebben.

Vergeet niet dat die fulltime werkende ouders naast een baan van 32-36 uur NOG een fulltime baan hebben, namelijk die van moeder! En wij de kinderen van de toekomst grootbrengen die later misschien wel uw billen moeten wassen...

MANIFEST

Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders in Lokaal Beleid

Alleenstaande ouders vormen een groeiende groep in de samenleving. In 1977 had 34,8% van de arme huishoudens een vrouw aan het hoofd. Twintig jaar later gold dat voor 55,7%. De groep alleenstaande ouders omvat volgens het CBS inmiddels bijna een half miljoen huishoudens.

In 83% van de eenoudergezinnen is de ouder een vrouw. Ruim de helft van deze eenoudergezinnen heeft een laag inkomen.

Onder eenoudergezinnen van zwarte, migranten en vluchtelingenvrouwen is het percentage lage inkomens zelfs 60%. Eenoudergezinnen met een bijstands-, werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering hebben een hoog armoede risico: bijna 80% van deze eenoudergezinnen heeft een laag inkomen. Maar ook eenoudergezinnen met inkomen uit arbeid hebben relatief vaak een laag inkomen: namelijk 22%.

In het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting is het van groot belang om juist de verbetering van inkomens- en arbeidsmarktpositie van alleenstaande ouders een centrale plaats te geven. De FNV Vrouwenbond doet dit in samenwerking met de FNV binnen het project 'Meer kansen voor Alleenstaande Ouders'. Binnen dit project hebben we geïnventariseerd welke belemmeringen alleenstaande ouders ondervinden en welke oplossingen zij zelf zien om hun werk- en inkomenspositie te verbeteren.

Daarbij kwamen voor het lokale beleid de volgende prioriteiten naar voren om armoede onder gezinnen van alleenstaande ouders effectief tegen te gaan.

Prioriteiten voor de gemeente:

1. Geloof in de deskundigheid en de mogelijkheden van de alleenstaande ouder en start met het serieus nemen van de wensen en ideeën van de alleenstaande ouder ten aanzien van het combineren van betaald werk en de zorg voor kinderen.
2. Richt een ombudsteam op van ervaringsdeskundige alleenstaande ouders dat gevraagd en ongevraagd beleidsmakers en –uitvoerders adviseert n.a.v. klachten en aanbevelingen uit de dagelijkse praktijk.
3. Stel een training voor casemanagers en werkcoaches verplicht om daadwerkelijk inzicht te krijgen in de positie van alleenstaande ouders en begrip voor de mogelijkheden van de combinatie arbeid & zorg, zodat zij hun cliënten op gepaste en effectieve manier bejegenen.

4. Zorg voor één advies- en informatiepunt rond inkomen, schuldhulpverlening, budgettering, scholing, werk, kinderopvang en alle overige voorzieningen voor alleenstaande ouders (met of zonder betaald werk) in iedere gemeente met een klankbordgroep van alleenstaande ouders.

5. Organiseer in iedere stad of dorp binnen de gemeente een oppascentrale die alleenstaande ouders dag en nacht kunnen bellen in geval van calamiteiten tegen een betaalbaar inkomensafhankelijk tarief.

6. Geef alleenstaande ouders de kans om via beroepsopleiding en training een zo hoog mogelijk opleidingsniveau te bereiken waardoor zij een optimale kans hebben op een goed betaalde baan waardoor zij met hun kinderen duurzaam uit de armoede komen.

7. Treed in overleg met scholingsinstellingen om te komen tot een aanbod van scholing dat is aangepast aan de situatie van werkende alleenstaande ouders.

8. Zorg dat alleenstaande ouders met een (deeltijd)baan er netto in inkomen op vooruitgaan en uitbreiden van uren wordt beloond. Verstrekk een premie bovenop de uitkering en een bonus als zij daarnaast een training of opleiding volgen die hun positie op de arbeidsmarkt versterkt.

9. Hanteer glijdende schalen bij de inkomensnorm voor inkomensondersteunende regelingen, om op die manier de armoedeval te verzachten en stel alle regelingen ook open voor studerende ouders die gebruik maken van de WSFG en betaald werkenden met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

10. Leg vanuit de gemeente contact met bedrijven waar relatief veel vrouwen werken met een slechte inkomenspositie om voorlichting te geven over inkomensondersteunende maatregelen. Te denken valt aan thuiszorginstellingen, callcentra, schoonmaak-bedrijven, sociale werkvoorziening. De gemeente Weert en Tilburg hebben al ervaringen met dit soort bedrijfsbezoeken.

11. Informeer alleenstaande ouders over alle mogelijkheden die de WWB biedt voor startend ondernemerschap en ondersteun starters met het verstrekken van een (micro)krediet.

12. Ga bij de aanbesteding van huishoudelijk werk in het kader van de WMO alleen in zee met bedrijven die mensen in loondienst hebben (geen alfa hulpen).

Voorbeeld inleiding:

Aanbieding Manifest

Juist in het Europees jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting moet de verbetering van inkomens- en arbeidsmarktpositie van alleenstaande ouders boven aan de agenda staan.

Binnen het project 'Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders' stelt de FNV Vrouwenbond in samenwerking met de FNV het lokale beleid centraal. FNV vrijwilligers zijn de afgelopen maanden samen met alleenstaande ouders begonnen met een inventarisatie van de belemmeringen die alleenstaande ouders met een laag inkomen ondervinden en welke oplossingen zij zelf zien om hun werk- en inkomenspositie te verbeteren. In dit Manifest hebben we de prioriteiten voor het **lokale** beleid om armoede onder gezinnen van alleenstaande ouders effectief tegen te gaan opgenomen. Ik zal kort aangeven waar het om gaat: .

Geloof in de deskundigheid en de mogelijkheden van de alleenstaande ouder en start met het serieus nemen van de wensen en ideeën van de alleenstaande ouder ten aanzien van het combineren van betaald werk en de zorg voor kinderen. Gebruik hun deskundigheid om beleidsmaker en beleidsuitvoerders te adviseren en casemanagers en werkcoaches te trainen om daadwerkelijk inzicht te krijgen in wat het betekent om als kostwinster alleen voor de zorg voor kinderen te staan. Faciliteer en stimuleer een zo hoog mogelijk opleidingsniveau en daarmee uitzicht op een goed betaalde deeltijd baan, ook voor alleenstaande ouders die nu betaald werken tegen een laag inkomen. Betaald deeltijdwerk moet lonen als je daarmee niet boven de bijstandsnorm uitkomt (VAZALO!)

Voorzoek de armoedeval. Voorzieningen moeten gelden voor alleenstaande ouders met inkomen tot 120% van het sociaal minimum (ook als zij geen uitkering hebben maar betaald werken of studeren). Zorg dat **alle** alleenstaande ouders via één advies- en informatiepunt worden geïnformeerd over hun rechten en de voorzieningen en organiseer voorlichting over inkomensondersteunende maatregelen in de plaatselijke bedrijven waar relatief veel vrouwen werken met een laag inkomen. Ga als gemeente bij de aanbesteding (bijvoorbeeld van huishoudelijk werk in het kader van de WMO) alleen in zee met bedrijven die mensen in loondienst hebben (geen alfahulpen).

En tenslotte een prioriteit die bovenaan het wensenlijstje van heel veel alleenstaande ouders staat: een dag- en nacht oppascentrale voor calamiteiten.

Ik wil hierbij benadrukken dat de activiteiten rond 'Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders' in de gemeenten pas gestart zijn. Dit Manifest is bedoeld als startdocument dat in iedere gemeente aangevuld of aangepast kan worden aan het daar door alleenstaande ouders gewenste beleid. In het verdere verloop van de lokale acties zullen dus ongetwijfeld nog veel meer aanbevelingen naar voren komen, die bovendien voor het plaatselijk beleid **worden uitgewerkt tot concrete beleidswijzigingen of aanscherping.**

Tot slot wat van alle knelpunten die alleenstaande ouders ondervinden ons het diepst raakte is het sociaal isolement waarin heel veel alleenstaande moeders nu verkeren en dat zij ondanks alles toch de kracht vinden om er samen met hun kinderen wat van te maken: **TIJD VOOR LOL IN JE LEVEN SAMEN MET JE KINDEREN** vatte een van hen dat samen. Deze alleenstaande moeders zorgen ondertussen wel voor de opvoeding van ruim een zesde deel van de huidige jeugd, die van cruciaal belang is voor de toekomst van onze samenleving. Het is hoog tijd dat de samenleving daarvan doordrongen raakt en deze ouders de ruimte (in tijd en geld) geeft om die belangrijke taak uit te voeren. Om het heel kort samen te vatten: de **ALLEENSTAANDE OUDER MOET HET UITGANGSPUNT ZIJN VAN AL HET BELEID!**

Voorbeeld inleiding:

Voorstellen lokaal beleid ter bestrijding van armoede

Marianne van Loenhout, Kerkrade, 4 mei 2010

In het kader van het Europese Jaar van de Armoede is mij gevraagd vanuit de FNV Vrouwenbond om zitting te nemen in een landelijke projectgroep. Hiervoor heeft men Europese subsidie gekregen. Het speerpunt hier is de groep van de alleenstaande ouders, die werken, alsook de alleenstaande ouders in de bijstand. Als men deze twee groepen naast elkaar houdt, dan blijkt al gauw dat de alleenstaande ouder die tegen het minimumloon werkt er financieel bekaaiders vanaf komt dan haar lotgenoten in de WWB. Dit nu kan nooit de bedoeling zijn van de WWB; immers het motto hier luidt "ieder aan het werk". Dit onderschrijven wij helemaal, doch dan moet arbeid wel lonend zijn.

De keuze in deze is dan ook voor de hand liggend. De gemeente dient de alleenstaande ouder (meestal vrouwen) te ondersteunen en te blijven motiveren en zodanig te faciliteren dat de armoedeval vermeden wordt. Hoe zouden we dit kunnen realiseren?

Als een werkende alleenstaande ouder uitstroomt naar een reguliere baan, moet de gemeente alles op alles zetten om de vrouw/man te blijven motiveren. Immers het geld dat de gemeente overhoudt uit het inkomensgedeelte, mag de gemeente zelf houden. Laten wij ervan uitgaan dat die uitstroom de gemeente ca € 18.000,- oplevert.

Om ervoor te zorgen dat de armoedeval niet toeslaat, stel ik voor om een derde van die € 18.000,- terug te laten stromen naar de alleenstaande werkende ouder in een tijdsbestek van drie jaar.

- 1ste jaar € 3.000,- (ter compensatie van geen kwijtschelding afval, riool, waterschap, als ook geen langdurigheidtoeslag, minder huurtoeslag en hogere bijdrage kinderopvang);
- 2de jaar 2.000,- en 3de jaar 1.000,-.

Indien men er op deze manier in slaagt de man / vrouw aan het werk te houden, kan men spreken van een win-win-situatie.

Afbetalingsverplichting schulden

Een man of vrouw gaat aan het werk, doch heeft nogal wat schulden, hetgeen niet echt bevorderlijk is voor een blijvende motivatie, indien het merendeel van je zuur verdiende centen wegstroomt naar schuldeisers of nog erger deurwaarders. Mijn tweede voorstel: neem de afbetalingsverplichting over en betaal dat vanuit de € 6.000,- en zorgt ervoor dat op deze manier de werkende gemotiveerd blijft. Immers terugval naar de bijstand na 6 of 12 maanden kost de gemeenschap meer.

Een ander aandachtspunt van de gemeente voor deze groep zou moeten zijn, het effect van bijverdiensten van minderjarige kinderen. Het betreft dan hier voornamelijk de groep die part-time of full-time in de bijstand zitten. Wij weten allemaal dat de jeugd graag geld uitgeeft aan luxe artikelen zoals handy's en merkkleding. Om dit te kunnen betalen, zoeken zij een bijbaantje om dit te kunnen bekostigen. Vele gemeentes zijn gelukkig coulant in hun beleid en laten deze inkomsten buiten beschouwing, doch naar verluidt niet alle gemeentes. Indien dit in onze gemeente niet zo zou zijn, moet de verordening aangepast worden, zodat ook de jeugd uit bijstandsgezinnen gemotiveerd blijft. Wij moeten eigen initiatief van de jeugd koesteren en stimuleren en vooral niet demotiveren, want dit gebeurt als de ouders gekort worden.

18+-problematiek

Aansluitend op het bovenstaande komt dan automatisch de 18+-problematiek om de hoek kijken (zie bijlage). Al in een veel eerder stadium heeft de Cliëntenraad hierin haar mening kenbaar gemaakt en is er ook deels tegemoetgekomen aan haar standpunt.

Echter met de aangekondigde bezuinigingen die er ongetwijfeld aan gaan komen, zouden wij u uitdrukkelijk willen verzoeken om de hele zaak nog eens kritisch te willen bekijken. Als de plannen van het kabinet dat aantreedt, bekend worden gemaakt, is het zeer wel mogelijk dat ook het systeem van de studiefinanciering

op de schop gaat. Ik mag toch hopen dat ze niet in haar geheel wordt afgeschaft, maar dat op deze regeling bezuinigd gaat worden, is m.i. niet te voorkomen.

De gevolgen hiervan voor onze doelgroep zullen tot ver in de toekomst doorwerken en de weg tot het volgen van een hogere opleiding wordt alleen maar iets om over te dagdromen. Immers de student moet maar gaan lenen, blijft vaker thuis wonen en zijn vader of moeder wordt ingedeeld in de groep alleenstaande en gaat zo'n € 250 – 300 achteruit. Daarnaast wordt de alleenstaande ouder ook nog eens gekort, omdat zij kosten samen delen! Voor de Belastingdienst blijft hij of zij echter een alleenstaande ouder want je hebt zorgplicht tot de leeftijd van 27 jaar.

Wij houden dan ook een vurig pleidooi om de 18+-regeling in onze gemeente te gaan toepassen; gelijke kansen bestaan niet, maar op deze manier wordt elke kans om te gaan studeren om zeep geholpen. Gemeente, ken en neem uw verantwoordelijkheid in deze en geef de kinderen van deze doelgroep een reële kans. Zij zijn tenslotte de werkende burgers van de toekomst.

Kinderen niet de dupe

Er wordt zo gemakkelijk beweerd, dat kinderen niet verstoken mogen blijven van enige medische hulp en dan denk ik hierbij voornamelijk aan die van de tandarts. De ervaring leert, dat een kind van wie de ouders niet of niet meer aanvullend verzekerd zijn, geen gebruik kan maken van de diensten van de tandarts anders dan tegen contante betaling. Indien cliënt dan € 150,- voor een consult moet betalen, omdat het dringend noodzakelijk was, dan wordt hem gezegd dat hij deze nota kan indienen bij de desbetreffende zorgverzekeraar. Echter niets is minder waar. De zorgverzekeraar kijkt in het bestand, ziet dat er premieachterstand is en verrekent dit bedrag met de openstaande vordering.

Dit nu is de praktijk en de slogan dat 'kinderen niet de dupe mogen worden' gaat dus niet op. Omdat wij het schrijnend vinden dat op kinderen een stigma wordt gedrukt, zouden wij u willen voorstellen om een apart fonds in het leven te roepen, waaruit dit soort zaken betaald kunnen worden. Immers een goede gezondheidszorg voorkomt grotere klachten op latere leeftijd.

17 oktober 2010: Dag van de Europese Armoede

Wij zouden willen voorstellen om op deze dag uitkeringsgerechtigden in de gelegenheid te stellen om gratis (voor bijv. € 50,- p.p.) nieuwe kleding uit te zoeken bij de Kledingbank Limburg. Dit zou bekostigd kunnen worden uit het Werkgedeelte dat de gemeente van het Rijk ontvangt. Immers onze mensen worden verondersteld te solliciteren en daar moet men passende outfit voor hebben. Kinderen liefst gratis mee.

TOOLS: LOKALE VOORZIENINGEN EN REGELGEVING IN KAART BRENGEN

Gemeentefonds

De gemeenten kunnen zelf bepalen aan welke voorzieningen zij hun geld bij voorkeur besteden (eigen prioriteitenstelling). Zij leggen resultaatverantwoording af aan de gemeenteraad.

Gemeenten kunnen ook mensen met een baan die langdurig van een minimuminkomen leven en geen uitzicht op een hoger inkomen hebben financieel steunen. Tot 2009 kregen alleen mensen met een uitkering, die minstens vijf jaar een minimum inkomen hadden, een zogenoemde langdurigheidstoeslag. Gemeenten mogen nu zelf bepalen wie hiervoor in aanmerking komen. Mensen met een bijstandsuitkeringen hoeven daarom ook niet direct de langdurigheidstoeslag kwijt te raken als ze een baan vinden. Hierdoor kunnen mensen die werken en toch van weinig geld moeten rondkomen er financieel op vooruitgaan. Gemeenten maken werken hierdoor financieel aantrekkelijker. Bovendien worden gemeenten aangespoord om zoveel mogelijk in natura te verstrekken, bijvoorbeeld door het geven van een sportabonnement.

Gemeenten hebben ook meer mogelijkheden om kinderen uit een gezin met een laag inkomen beter te helpen deel te nemen aan belangrijke maatschappelijke activiteiten zoals sport en cultuur.

Voorbeeld: Gemeente Maastricht

In de gemeente Maastricht, werd geconstateerd dat veel mensen er niet of in onvoldoende mate in slagen ten volle gebruik te maken van de beschikbare regelingen en voorzieningen ter aanvulling op het inkomen. Er zijn diverse redenen aan te geven waarom er sprake is van een relatief groot niet-gebruik van dit soort inkomensafhankelijke regelingen:

- Mensen zijn vaak niet op de hoogte van de voorzieningen, weten niet waar ze recht op hebben of weten niet de weg ernaar toe;
- De procedures en formulieren zijn vaak ingewikkeld: dat vormt een belemmering voor mensen om tot een aanvraag te komen;
- Er is sprake van emoties als trots, angst en schaamte: ook dat belemmert mensen te zoeken naar voorzieningen/regelingen waarop ze recht hebben.

De gemeente Maastricht heeft in het armoedeprogramma een aantal beleidsdoelen opgenomen waaronder het doel om meer mensen gebruik te laten maken van de landelijke en lokale inkomensondersteunende voorzieningen. De gemeente streeft ernaar niet-gebruik van deze voorzieningen zoveel mogelijk tegen te gaan. Daartoe is onder andere een **Inkomenskaart** ontwikkeld.

Deze Inkomenskaart wordt zowel gebruikt voor huisbezoeken om op proactieve wijze doelgroepen bewust te maken op hun rechten op voorzieningen als om uitvoerend medewerkers van de betrokken organisaties en andere partnerorganisaties uit het werkveld adequaat te informeren over de actuele stand van zaken met betrekking tot landelijke en lokale regelingen en voorzieningen. Uit onderzoek is gebleken dat het actief benaderen van doelgroepen op klantvriendelijke en efficiënte wijze bijdraagt aan het reduceren van het niet-gebruik van voorzieningen.

Tot de doelgroep behoren 55-plussers en gezinnen met kinderen met een inkomen tot 110% bijstandsniveau. Het gaat om mensen met en zonder uitkering tot 110% van het bijstandsniveau die al dan niet eerder voor een voorziening in aanmerking zijn gekomen. Hiermee wordt dus nadrukkelijk een groep mensen bereikt die eerder niet 'in beeld' was voor bepaalde regelingen/voorzieningen.

De Inkomenskaart is hierna opgenomen als instrument om in uw eigen gemeente te gebruiken. Bij de landelijke regelingen staan de verwijzingen naar websites en eventueel telefoonnummers, voor de lokale regeling kunt u die zelf invullen (of laten invullen door de beleidsuitvoerders in uw gemeente).

Inkomenskaart Gemeente 2010

De Inkomenskaart geeft een overzicht van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen.

Per regeling staan de voorwaarden globaal genoemd. U kunt hieraan geen rechten ontleen.

Bedragen gelden per 1-1-2010 en kunnen in de loop van het jaar veranderen. Kijk op de genoemde websites voor actuele bedragen en voorwaarden.

Bron: Inkomenskaart Maastricht, 20-01-2010

NOODZAKELIJKE UITGAVEN EN ONTSPANNING		
Ontspannende en sociale activiteiten zijn te duur	<i>Declaratieregeling (I) sociale culturele activiteiten</i>	Bijdrage voor sociaal-culturele activiteiten. Voorwaarden: inkomen maximaal% van bijstandsnorm. Aanvraag/informatie:
Drie jaar of langer een laag inkomen	<i>Langdurigheidtoeslag</i>	Bijdrage voor algemene uitgaven. Voorwaarden: 3 jaar of langer een laag inkomen, leeftijd 21-65 jaar. Toekenning wordt individueel beoordeeld. Aanvraag/informatie:.....
Bijzondere uitgaven	<i>Bijzondere bijstand</i>	Bijdrage voor kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden. Voorwaarden: o.m. afhankelijk van inkomen, individueel beoordeeld. Aanvraag/informatie: mensen met bijstandsuitkering bij de vaste contactpersoon, mensen met een andere inkomensbron bij:
KINDEREN Kind(eren) van 0 t/m 17	<i>Kindgebonden budget</i>	Bijdrage voor de kosten van kinderen. Voorwaarden: kind(eren) t/m 17 jaar, recht op kinderbijslag, niet te hoog inkomen (afhankelijk van aantal kinderen). Aanvraag/informatie: Belastingdienst, www.toeslagen.nl , 0800-0543.
Kinderen in de kinderopvang	<i>Kinderopvangtoeslag</i>	Bijdrage voor de kosten van kinderopvang. Voorwaarden: client werkt, volgt opleiding of re-integreert; kind gaat naar geregistreerde opvang. Aanvraag/informatie: Belastingdienst, www.toeslagen.nl , 0800-0543.
Schoolgaande kinderen	<i>Declaratieregeling (II) kinderen</i>	Bijdrage voor de kosten van kinderen (peuterspeelzaal tot voortgezet onderwijs). Voorwaarden: inkomen maximaal 110% van bijstandsnorm. Aanvraag/informatie:
	<i>Tegemoetkoming Schoolkosten</i>	Bijdrage voor kosten van school. Voorwaarden: volledig dagonderwijs volgen in voortgezet of beroepsonderwijs. Zie www.ib-groep.nl voor precieze voorwaarden. Aanvraag/informatie: DUO – IB-Groep, www.ib-groep.nl , 050-599 99 99.
	<i>Stichting Leergeld</i>	Bijdrage/lening om schoolgaande kinderen erbij te laten horen. Voorwaarden: laag inkomen. Aanvraag/informatie: Stichting Leergeld
Werk en zorg voor thuiswonende kinderen	<i>Inkomensafhankelijke combinatiekorting</i>	Korting op de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Voorwaarden: zie www.belastingdienst.nl onder Particulier, Werk en inkomen, U gaat werken, Heffingskortingen. Aanvraag/informatie: Belastingdienst, 0800-0543.
	<i>(Aanvullende) alleenstaandeouderkorting</i>	Korting op de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Voorwaarden: zie www.belastingdienst.nl onder Particulier, Werk en inkomen, U gaat werken, Heffingskortingen. Aanvraag/informatie: Belastingdienst, 0800-0543.
WERK Wil aan het werk	<i>Re-integratie instrumenten</i>	Ondersteuning bij het vinden van werk. Aanvraag/informatie:
Wil eigen bedrijf starten, houden of stoppen	<i>Bijstand zelfstandigen</i>	Bedrijfskapitaal (lening) of periodieke uitkering of IOAZ. Voorwaarden: zelfstandige die wil starten, stoppen of die financiële problemen heeft. Aanvraag/informatie: en Kamer van Koophandel, www.kvk.nl .
INKOMEN Geen of laag inkomen	<i>(Aanvullende) bijstand</i>	(Gezins)uitkering bij inkomen onder sociaal minimum. Voorwaarden: van 27 tot 65 jaar, geen of laag inkomen, niet te veel vermogen, geen recht op andere uitkering, kan niet direct aan het werk. Aanvraag/informatie: Werkplein Maastricht, www.maastricht.nl , 043- 3506000. Vanaf 65 jaar aanvraag/informatie www.SVB.nl , 0475-368010.
	<i>Wet Investing in Jongeren (WIJ)</i>	Werk- leeraanbod voor jongeren van 16 tot 27 jaar. Bij onvoldoende inkomsten kan er recht bestaan op inkomen. Aanvraag/informatie: UWV Werkbedrijf, www.uwv.nl of
	<i>Belastingdienst</i>	Aangifte Inkomstenbelasting i.v.m. teruggaaf (bijvoorbeeld uitbetaling Algemene Heffingskorting partner of aftrek specifieke zorgkosten). www.belastingdienst.nl , 0800-0543.

INKOMEN Vervolg Geen of laag inkomen	<i>Kwijtschelding gemeentelijke belastingen</i>	Hondenbelasting, rioolrechten gebruiker en afvalstoffenheffing. Voorwaarden: laag inkomen (normbedragen: www.szw.nl). Aanvraag/informatie: Gemeente,
	<i>Kwijtschelding waterschapsbelastingen</i>	Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding waterschapsbelasting. Voorwaarden: laag inkomen, geen vermogen. Aanvraag/informatie: Waterschap
	<i>Toeslagenwet</i>	Aanvulling inkomen. Voorwaarden: ZW, WW, WAZ, WIA, WAO, Wajong, Wamil, Wet arbeid en zorg; inkomen onder sociaal minimum. Aanvraag/informatie:
Kunstenaar	<i>Inkomensregeling Kunstenaars (WWIK)</i>	Bijstandsuitkering voor kunstenaars. Voorwaarden: erkende (bouw)kunstopleiding, gevestigd kunstenaar of eerder (W)WIK-uitkering gehad. Aanvraag/informatie:
Oudere werknemer zonder WW-uitkering	<i>IOAW of IOW</i>	Bijstand voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze die geen WW-uitkering meer krijgt. Voorwaarden: zie
Geen/beperkt inkomen door ziekte of beperking	WIA	Uitkering voor arbeidsongeschikten. Voorwaarden: meer dan 35% arbeidsongeschikt. Aanvraag/informatie: UWV, www.uwv.nl , 0900-9294
	Wajong	Uitkering voor jonggehandicapten. Voorwaarden: arbeidsongeschikt voor 17e verjaardag of tijdens studie. Aanvraag/informatie: UWV WERKbedrijf, www.uwv.nl , 0900-9294
SCHULDEN Achterstanden betaling(en) en/of leren budgetteren	<i>Schuldhulpverlening</i>	Hulp en advies bij schulden, minnelijk schuldhulptraject. Voor wie: client met problematische betalingsachterstanden en/of client zonder overzicht over inkomsten en uitgaven. Aanvraag/informatie:
WONING Kan huur niet betalen	Huurtoeslag	Bijdrage voor de huur. Voorwaarden: naar verhouding hoge huur en laag inkomen. Zie www.toeslagen.nl voor berekening. Aanvraag/informatie: Belastingdienst, www.toeslagen.nl , 0800-0543.
BEPERKINGEN / MANTELZORG		
Kind met chronische ziekte of handicap	TOG	Bijdrage voor kind met handicap. Voorwaarden: kind woont thuis en heeft aanzienlijk meer zorg nodig dan gezond kind. Zie www.svb.nl voor precieze voorwaarden. Aanvraag/informatie: SVB, www.svb.nl , 0475-368040.
Beperkingen door ziekte, handicap of ouderdom	<i>Kortingsregeling maaltijdvoorziening</i>	Tegemoetkoming voor maaltijdvoorziening. Voorwaarden: inkomens- en vermogenstoets door gemeente. Aanvraag/informatie: Gemeenteloket
	<i>Kortingsregeling sociale alarmering</i>	Tegemoetkoming voor een persoonlijk alarmeringssysteem. Voorwaarden: inkomens- en vermogenstoets door gemeente. Aanvraag/informatie: Gemeenteloket.....
	<i>WMO voorzieningen of AWBZ-zorg</i>	Voorzieningen, hulp bij de huishouding, verpleging of verzorging (in natura of via persoonsgebonden budget). Voorwaarden: beperking(en). Aanvraag/informatie: CIZ, www.ciz.nl of Gemeenteloket
	<i>Bijzondere bijstand</i>	Bijdrage voor kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden. Voorwaarden: o.m. afhankelijk van inkomen, individueel beoordeeld. Aanvraag/informatie: mensen met bijstandsuitkering bij de vaste contactpersoon, mensen met een andere inkomensbron bij
Nabestaanden	ANW	Voor nabestaanden na overlijden partner en voor verzorgers van kinderen. Voorwaarden: jonger dan 65, geboren voor 1950 of 45% arbeidsongeschikt of verzorging van kind jonger dan 18 jaar. Aanvraag/informatie: SVB, www.svb.nl , 0475-368010
Verzorgt iemand met een ziekte of beperking	PGB	Met een persoonsgebonden budget kan de mantelzorger betaald worden voor zijn diensten. Voorwaarden: AWBZ-indicatie. Aanvraag/informatie: CIZ, www.ciz.nl of www.regelhulp.nl .
	Mantelzorgcompliment	Jaarlijkse financiële bijdrage voor mantelzorgers. Voorwaarden: zie www.svb.nl . Aanvraag/informatie: SVB, www.svb.nl . 030-2648444.
ZORGVERZEKERING Kan zorgverzekering niet betalen	<i>Tegemoetkoming premie aanvullende verzekering</i>	Bijdrage voor de premie van de aanvullende zorgverzekering. Voorwaarden: inkomen maximaal 110% van bijstandsnorm. Aanvraag/informatie:.....
	Zorgtoeslag	Bijdrage voor de premie van de zorgverzekering. Voorwaarden: inkomen tot € 33.743 per jaar (alleenstaanden) of € 50.000 (samenwonend). Aanvraag/informatie: Belastingdienst, www.toeslagen.nl , 0800-0543.
	<i>Collectieve ziektekostenverzekering</i>	Zorgverzekering met korting bij IZA Cura. Voorwaarden: inkomen maximaal 110% van bijstandsnorm. Aanvraag/informatie:.....

TOOLS: INVENTARISEREN WENSEN ALLEENSTAANDE OUDERS

Belangrijk is om vanaf het begin zoveel mogelijk alleenstaande ouders bij de activiteiten betrekken. De volgende tips kunnen daarbij helpen:

Wat vinden alleenstaande ouders belangrijk ?

Probeer zoveel mogelijk informatie te verzamelen over wat degenen die u bij de activiteiten wilt betrekken belangrijk vinden:

- In welke omstandigheden leven alleenstaande ouders in uw gemeente (*kinderen, huisvesting, betaald werk, zorgtaken, inkomen, gezondheid etc.*)?
- Wat vinden zij belangrijk ?
- Met welke problemen hebben zij te maken ?
- Welke van de belangen en problemen zijn gemeenschappelijk ?
- Welke belemmeringen zijn er voor alleenstaande ouders om deel te nemen aan activiteiten die u organiseert (opvang van de kinderen, afstand / reiskosten, locatie waar de activiteit plaatsvindt etc.) ?

Hoe kunt u uw boodschap daarop afstemmen ?

Zorg dat uw doel aansluit bij wat alleenstaande ouders in uw gemeente zelf belangrijk vinden en maak dat duidelijk in uw omschrijving van het doel van de activiteiten. Geef ook aan dat het belangrijk is dat zoveel mogelijk alleenstaande ouders betrokken zijn bij de activiteiten. Laat weten welke voorzieningen er bij de activiteiten die u organiseert zijn voor kinderopvang en (eventueel) reiskosten of vervoer etc.

Schakel Sleutelfiguren in.

Sleutelfiguren zijn mensen die de weg kennen in de vakbonden, organisaties of groepen waaruit ze afkomstig zijn of waarmee ze werken. Zij kunnen u helpen om in contact te komen met alleenstaande ouders die u bij uw activiteiten wil betrekken.

Benader alleenstaande ouders persoonlijk

Probeer zoveel mogelijk om alleenstaande ouders persoonlijk te benaderen om hen te vertellen wat uw doelstelling is, waarom dat voor hen van belang kan zijn en wat u van hen verwacht.

VOORBEELD PROGRAMMA BIJEENKOMST ALLEENSTAANDE OUDERS

Op de volgende pagina's treft u een voorstel aan voor het programma voor een bijeenkomst met alleenstaande ouders in uw gemeente. Doel van dat programma is de wensen en knelpunten van alleenstaande ouders te inventariseren en hen actief te laten participeren in de ontwikkeling van het actieplan van uw lokale FNV vrijwilligersgroep.

Het voorstel omvat:

1. Programma voor de bijeenkomst
2. Draaiboek voor de bijeenkomst
3. Persbericht (waarin u uw eigen adresgegevens en tijdstip en plaats van de bijeenkomst kunt invullen).

Het programma is geschikt voor groepen alleenstaande ouders van 5 – 20 deelnemers.

Dit programmapakket is bedoeld als handreiking voor de FNV vrijwilligersgroepen. U kunt er ook onderdelen uit gebruiken voor uw bijeenkomst of een ander programma ontwikkelen.

Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders

Programma

- 09.00 uur** Welkom door de dagvoorzitter
Korte inleiding over het project en toelichting op het doel van deze bijeenkomst
- 09.10 uur** Hoe ziet jouw ideale combinatie zorg-opleiding-werk-sociale contacten en vrijetijd er uit ?
- 09.50 uur** Lokale voorzieningen en uitvoeringspraktijk om de inkomens- en arbeidsmarktpositie van alleenstaande ouders te verbeteren.
- 10.10 uur** Koffiepauze
- 10.20 uur** Vervolg lokale voorzieningen en uitvoeringspraktijk
- 10.40 uur** Welke ondersteuning verwachten alleenstaande ouders en welke acties zijn nodig om dat te realiseren ?
Onderwerpen:
1 Informatie
2 Inkomensregelingen
3 Zorg voor kinderen
4 Scholing / opleiding
5 Reintegratietraject
6 Betaald werk
7 Overige
- 11.30 uur** Slotronde: samenvatting van de resultaten van de bijeenkomst en evaluatierondje.
- 11.45 uur** Afsluiting van de bijeenkomst

Voor het project Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders verstrekt het ministerie van SZW subsidie in het kader van het Europese Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.

Inleiding (10 minuten)

Doel van de bijeenkomst

Doel van deze bijeenkomst is om in samenwerking met direct betrokken alleenstaande ouders te onderzoeken welke voorzieningen en ondersteuning zij van hun gemeente willen en nodig hebben om hun inkomens- en arbeidsmarktpositie te verbeteren zonder dat daarbij de zorg voor kinderen in de knel komt. Het gaat tijdens deze bijeenkomst dus niet om verbetering van de landelijke wet- en regelgeving maar om de voorzieningen voor alleenstaande ouders en de uitvoeringspraktijk op lokaal niveau.

De signalen en aanbevelingen uit deze bijeenkomst, worden door de FNV vrijwilligersgroep verwerkt in het lokale actieplan 'Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders' in het kader van 2010 Europees Jaar van de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting.

Vragen die aan de orde komen:

1. Hoe ziet jouw ideale combinatie zorg-opleiding-werk-sociale contacten-vrije tijd er uit?
2. Biedt het (uitvoerings)beleid van de sociale dienst in jouw gemeente de voorzieningen en voorwaarden om jouw ideaal te verwezenlijken? Zo ja, welke?
3. Wat zijn de knelpunten die je signaleert om jouw ideaal te bereiken ?
4. Welke verbeteringen of oplossingen zijn er op korte termijn nodig /

Oplossingenboom

- **De kroon** van de boom geeft de gewenste eindsituatie weer
- **De stam** omvat de doelstelling: de uitvoeringspraktijk van gemeenten om de gewenste eindsituatie te bereiken en waarbij de gesignaleerde problemen zijn opgelost.
- **De wortels** van de boom zijn de acties en middelen om die uitvoeringspraktijk en gewenste eindsituatie te bereiken. Dit betekent dat voor iedere gesignaleerd knelpunt er een actie wordt bedacht om dat weg te nemen

OPDRACHT 1: DE KROON

Doel: Alleenstaande ouders brengen de door hen gewenste situatie in beeld.

Materiaal:

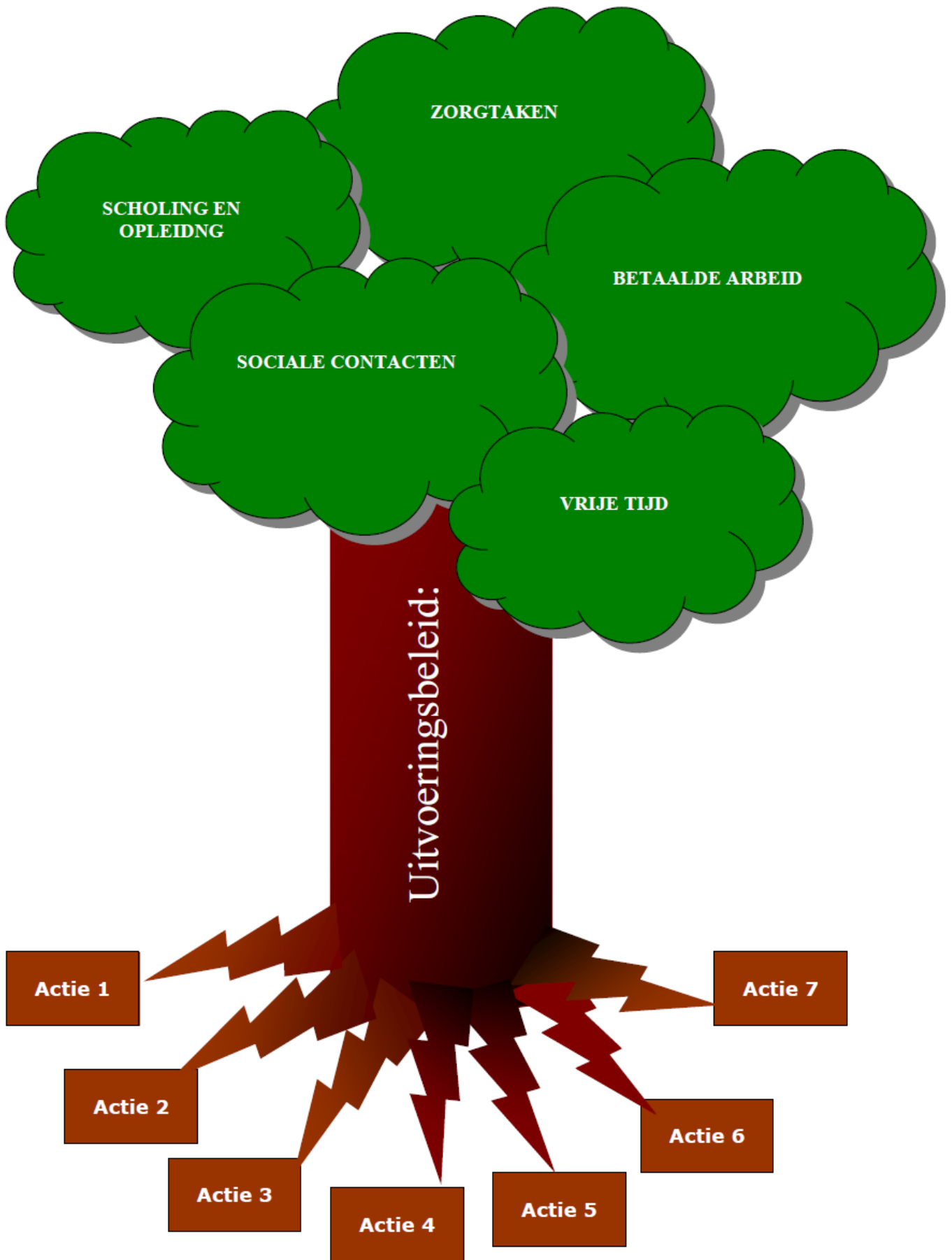
- Flap met omtrek van de boom erop getekend
- Post-it blaadjes (groen als die er zijn)
- Stift voor iedere deelnemers

Tijd: 40 minuten

Werkwijze:

Vraag: Hoe ziet jouw ideale toekomst eruit ? Denk daarbij aan de combinatie zorg-opleiding-werk-sociale contacten en vrije tijd ?

- In subgroepjes van vier vrouwen vullen de deelnemers de bladerkroon in met hun idealen op post-it blaadjes. (20 minuten)
- Terugkoppelen naar de groep door de idealen in de Kroon op de flap te plakken en kort toe te lichten. (20 minuten)

OPDRACHT 2: DE STAM

Doel: Inventariseren van knelpunten rond het voorzieningenniveau en de uitvoeringspraktijk in de gemeente

Materiaal:

- Pennen en papier voor ieder van de deelnemers

Tijd: 40 minuten

Werkwijze:

- De deelnemers worden verdeeld in duo's en worden gevraagd elkaar te interviewen aan de hand over de knelpunten die zij signaleren om hun ideale situatie te bereiken. (20 minuten)
- Met de hele groep worden vervolgens de knelpunten geïnventariseerd en genoteerd op de stam van de boom op de flap. (20 minuten)

OPDRACHT 3: DE WORTELS

Doel: Vanuit het perspectief van alleenstaande ouders horen welke acties zij nodig vinden voor effectieve ondersteuning op lokaal niveau.

Materiaal:

- 1 grote winterwortel

Tijd: 50 minuten

Werkwijze:

- Wortel doorgeven: wie de wortel heeft mag 1 wens doen om de voorzieningen of uitvoeringspraktijk voor alleenstaande ouders in eigen gemeente te verbeteren.
- Daarna wordt gestemd of de wens ook voor anderen van toepassing is
- Vervolgens de wensen vertalen in een onderdeel van het actieplan voor de gemeente.

SLOTTRONDE (15 minuten):

Vragen die aan de orde kunnen komen in de slotronde als deze niet bij opdrachten al beantwoord zijn:

- Worden alleenstaande ouders voldoende geïnformeerd over de inkomensregelgeving?
- Worden alleenstaande ouders voldoende geïnformeerd over hun rechten op reïntegratietrajecten en scholing- of opleidingsmogelijkheden ?
- Wordt er echt geluisterd als alleenstaande ouders knelpunten aangeven rond de zorg en opvoeding van kinderen ?
- Voelen alleenstaande ouders zich correct behandeld door gemeenten en/of CWI ?
- Voelen vrouwen zich gesteund in hun streven naar economische onafhankelijkheid ?
- Wordt er geluisterd naar wat vrouwen zelf aangeven en naar de keuzes die zij maken ?
- Draagt het beleid bij aan empowerment van alleenstaande ouders ?

Na iedere vraag even stilstaan bij:

- Geldt dit voor alle alleenstaande ouders ongeacht opleidingsachtergrond, werkervaring, leeftijd, etniciteit ?

<naam>
FNV vrijwilliger 2010 Europees Jaar
<adres>
<telefoonnummer>
<e-mail>

PERSBERICHT

MEER KANSEN voor ALLEENSTAANDE OUDERS

Het jaar 2010 is uitgeroepen tot het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. In Nederland moet de helft van de eenoudergezinnen zien rond te komen van een inkomen onder het sociaal minimum. De FNV en de FNV Vrouwenbond zetten zich dit jaar daarom extra in voor de verbetering van de positie van de groeiende groep alleenstaande ouders. Ook in onze gemeente is een FNV vrijwilligersgroep gestart om meer kansen voor alleenstaande ouders te realiseren.

Op organiseren wij van tot uur een bijeenkomst voor alleenstaande ouders in

Doel van deze bijeenkomst is om in samenwerking met direct betrokkenen in kaart te brengen welke voorzieningen en ondersteuning alleenstaande ouders in onze gemeente willen en nodig hebben om hun inkomens- en arbeidsmarktpositie te verbeteren zonder dat daarbij de zorg voor kinderen in de knel komt.

De signalen en aanbevelingen uit deze bijeenkomst, worden door de FNV vrijwilligersgroep verwerkt in het lokale actieplan 'Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders' in het kader van 2010 Europees Jaar van de bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting.

Meer informatie of aanmelding voor deze bijeenkomst:

<naam> <telefoonnummer> <e-mail>

Voor het project Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders verstrekt het ministerie van SZW subsidie in het kader van het Europese Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.

Enquête Meer Kansen voor Alleenstaande Ouders

Het jaar 2010 is uitgeroepen tot het Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. De FNV Vrouwenbond zet zich daarom samen met de FNV vakcentrale dit jaar extra in voor de verbetering van de positie van alleenstaande ouders, zowel voor betaald werkenden als uitkeringsgerechtigden. Want armoede doet zich vooral voor bij alleenstaande ouders. Via betaalde arbeid kunnen alleenstaande ouders vaak niet voldoende inkomen verwerven om een economisch onafhankelijk bestaan op te bouwen. Grote groepen alleenstaande vrouwen met hun kinderen zijn daardoor tot armoede veroordeeld. Een op de zes gezinnen met kinderen is een eenoudergezin. Ruim de helft daarvan moet zien rond te komen van een inkomen onder het sociaal minimum.

De FNV Vrouwenbond wil zich hard maken voor betere voorzieningen voor alleenstaande ouders. Daarvoor willen wij graag de wensen van alleenstaande ouders inventariseren. Van zowel betaald werkende als uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouders. Wij verzoeken alleenstaande ouders om onderstaande vragenlijst in te vullen. Alleen dan kunnen wij de juiste voorzieningen voor u in kaart brengen.

De vragenlijsten worden anoniem verwerkt.

Als u een vraag liever niet invult kunt u deze overslaan.

U kunt ook extra aantekeningen maken als dat uw antwoord verduidelijkt.

Vraag 1

Hoe lang bent u al alleenstaand?

- minder dan 1 jaar
- tussen 1 en 3 jaar
- langer dan 3 jaar

Vraag 2

Hoeveel kinderen behoren tot uw gezin en zijn thuiswonend?

Dit kunnen ook pleegkinderen of stiefkinderen zijn waar u financieel voor zorgt.

Graag per leeftijdsgroep het aantal kinderen invullen

- 0 t/m 6 jaar: kind(eren)
- 7 t/m 12 jaar kind(eren)
- 13 t/m 16 jaar kind(eren)
- 17 t/m 21 jaar kind(eren)

Vraag 3

Deelt u de zorg voor de kinderen met de andere ouder van uw kinderen ?

- Ja
- Nee

Vraag 4

Is er iemand anders die u helpt met de zorgtaken?

- Ja
- Nee

Vraag 5

Heeft een van uw kinderen extra zorg nodig wegens een fysieke of psychische beperking ?

- Ja
- Nee

Vraag 6

Wat is uw hoogst genoten opleiding ?

- Basisonderwijs
- VMBO / Mavo
- MBO / Havo / VWO
- HBO / Universiteit
- anders:

Vraag 7

Heeft u op dit moment betaald werk ?

- Ja wel betaald werk, namelijk:(ga door met vraag 8a)
- Nee geen betaald werk (ga door met vraag 8b)

Vraag 8a

Werkt u vast, tijdelijk, via een uitzendbureau of als zelfstandige en voor hoeveel uren per week?

- Vast dienstverband voor uur per week
 - Tijdelijk contract voor uur per week
 - Via een uitzendbureau voor uur per week
 - Zelfstandig ondernemer voor uur per week
- (ga door met vraag 9)

Vraag 8b

U hebt nu geen betaalde baan maar bent u de afgelopen drie jaar werkzaam geweest?

- Nee
- Ja, wel betaald werk gehad, maar gestopt omdat

Vraag 9

Kunt u aangeven binnen welke grenzen uw netto inkomen valt?

- Lager dan € 900,-
- € 900,- tot € 1000,-
- € 1000,- tot € 1100,-
- € 1100,- tot € 1200,-
- Hoger dan € 1200,-

Vraag 10

Wilt u aangeven of u een uitkering heeft?

- Bijstandsuitkering
- WW-uitkering
- WIA – uitkering
- WAO – uitkering

Vraag 11

Welke van onderstaande uitspraken vindt u gezien uw inkomen het meest van toepassing?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Mijn inkomen is veel te laag om met mijn gezin van rond te komen
- Met € 100,- extra per maand kunnen we rondkomen
- Wij kunnen net rondkomen maar iets extra's zit er nooit in
- Wij kunnen goed rondkomen van dit inkomen
- Mijn inkomen is ruim voldoende

Vraag 12 Knelpunten/problemen

Kunt u aangeven welke van de volgende problemen u het meest tegenkomt?

Financieel

Graag de antwoorden die u van toepassing vindt op uw situatie aankruisen

- ik kom niet in aanmerking voor toeslagen omdat mijn inkomen net boven het maximum ligt.
- ik moet allerlei extra kosten maken vanwege mijn beperkingen.
- ik moet allerlei extra kosten maken omdat mijn kind beperkingen heeft.
- anders namelijk:

Sociaal

Graag de antwoorden die u van toepassing vindt op uw situatie aankruisen

- ik heb geen energie over om sociale activiteiten te ondernemen .
- ik heb nooit tijd voor mijzelf.
- ik kan geen oppas vinden om zelf activiteiten buitenshuis te ondernemen
- binnen mijn sociale omgeving wordt raar naar mij gekeken omdat ik alleenstaande ouder ben
- ik voel mij buitengesloten
- anders namelijk:

Werk

Graag de antwoorden die u van toepassing vindt op uw situatie aankruisen

- Ik wil graag betaald werk maar kan geen geschikte baan vinden
- Ik heb niet de juiste opleiding voor de baan die ik zoek
- Ik kan alleen werk krijgen onder mijn niveau
- Ik kan gezien mijn gezinssituatie alleen parttime werken
- Ik kan geen baan vinden waarbij rekening wordt gehouden met de zorg voor mijn kinderen
- Ik wil als zelfstandige aan de slag maar krijg geen medewerking van de uitkerende instantie
- Ik wil als zelfstandige aan de slag maar krijg geen lening van een bank
- anders namelijk:

Wet en regelgeving

Graag de antwoorden die u van toepassing vindt op uw situatie aankruisen

- Ik ben door de gemeente niet geïnformeerd over voorzieningen voor alleenstaande ouders
- Ik weet dat er voorzieningen zijn, maar heb geen tijd om na te gaan of ik daar recht op heb
- Ik heb geen recht op voorzieningen omdat ik geen uitkering heb
- Ik heb geen zin om mijn privé zaken voor te leggen aan de sociale dienst
- Ik heb wel geprobeerd om gebruik te maken van de wet- en regelgeving maar kreeg niets
- Ik werd schandelijk behandeld toen ik gebruik wilde maken van de wet- en regelgeving
- anders namelijk:

HARTELIJK DANK VOOR HET INVULLEN VAN DEZE VRAGENLIJST

Handige websites

www.fnvvrouwenbond.nl

www.vrouwenpensioen.nl

Een website voor vrouwen over pensioen.

www.vrouwenreintegratie.nl

Op deze website van de FNV Vrouwenbond vind je nieuws en tips over re-integreren

www.vrouwenloonwijzer.nl

Een handige website om je salaris te vergelijken en met veel informatie, checklist en testjes.

www.wanneerzegjijstop.nl

Met nieuws en testjes voor meer inzicht in de balans tussen werk, privé en jezelf (FNV/Menzis)

www.pensioenkijker.nl

Een site van onder andere de FNV over pensioen.

www.fnv.nl

Veel informatie over arbeid, zorg en inkomen en het combineren van werk en privé. Ook de toegang tot de websites van de bij de FNV aangesloten bonden.

www.stichtingclip.nl

Informatie over lokale regelingen en acties vanuit cliëntenperspectief (CliP).

www.studerendemoeders.nl

Info voor studerende moeders met o.a. overzicht fondsen voor individuele studiedoeleinden.

www.uwv.nl

Informatie voor werknemers en uitkeringsgerechtigden over de werknemersverzekeringen bij ziekte (ZW), werkloosheid (WW) en arbeidsongeschiktheid (WAO, WIA, Wajong, WAZ) en over uitkeringen bij zwangerschap, adoptie en pleegzorg (WAZO).

www.svb.nl

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) is de uitvoerder van volksverzekeringen. Op deze website informatie over de regelingen die door de SVB worden uitgevoerd: AOW, ANW, TOG en Kinderbijslag.

www.belastingdienst.nl en www.toeslagen.nl

Alles over aangifte doen, heffingskortingen, inkomensafhankelijke bijdragen en regelingen rond werk en inkomen, huurtoeslag, zorgtoeslag, kindertoeslag en kinderopvangtoeslag van de belastingdienst.

www.minszw.nl

Informatie over wetten en regelingen op het gebied van sociale zaken, werk, inkomen en uitkeringen.

www.weethoehetzit.nl

Informatie over sociale zekerheid van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

www.nibud.nl en www.berekenuwrecht.nl

Praktische informatie, berekeningen, inzicht in inkomsten en uitgaven voor nu en later.

www.werk-en-geld.nl

Meer of minder werken? Berekenen wat dat uw huishouden kost of oplevert. (NIBUD/Taskforce Deeltijd)

www.postbus51.nl/nl/home/publicaties/werk-en-loopbaan/verlofregelingen

Informatie over alle vormen van verlof van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

www.wijzeringeldzaken.nl

Informatie over je financiële zaken, initiatief van het ministerie van Financiën.

www.juridischloket.nl

Gratis juridische informatie en advies (met 30 vestigingen door heel Nederland).